

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

AKČNÍ PLÁN EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

ACTION PLAN FOR ORGANIC FARMING

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz
email: info@mze.cz

ve spolupráci s Českou technologickou platformou
pro ekologické zemědělství.

Published by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic
In cooperation with the Czech Technology Platform for Organic Agriculture

Fotografie: © fotoarchiv Bioinstitut a PRO-BIO Liga
Photos by: © Images Bioinstitut and PRO-BIO League

ISBN: 978-80-7434-007-9

Sazba a tisk: MS Polygrafie s. r. o. – Bělá pod Bezdězem
Production and print: MS Polygrafie s. r. o. – Bělá pod Bezdězem

**Akční plán ČR
pro rozvoj
ekologického zemědělství
v letech 2011–2015**

**Action Plan for
Organic Farming
2011–2015**

SLOVO MINISTRA

FOREWORD BY MINISTER

Vážení zemědělci, potravináři a spotřebitelé,

Jsem rád, že Vám mohu představit Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011–2015, který byl na konci loňského roku předložen ke schválení vládě České republiky. Ekologické zemědělství a produkce biopotravin je příkladný obor, na jehož rozvoji se u nás podílejí všichni jeho aktéři: ministerstvo a nevládní organizace, zemědělci, potravináři i samotní spotřebitelé. Tak tomu bylo s přípravou a realizací minulého akčního plánu a stejně tak tomu bylo i v případě tohoto strategického dokumentu. Pro mě osobně je klíčové, aby se naplnily cíle zaměřené nejen na výměru ekologicky obhospodařovaných pozemků, ale hlavně na zkvalitnění celého oboru. Mám tím na mysli zejména produkci kvalitních domácích biopotravin. V tomto akčním plánu jsme si vytyčili přibližně zdvojnásobit počet producentů biopotravin a především dosáhnout šedesátiprocentního podílu českých produktů na trhu s biopotravinami. Postupnému snížení závislosti na dotacích napomůže také zlepšení poradenství, osvěty a informovanosti. K tomu uplatňuje ministerstvo zemědělství celou řadu nástrojů, např. na podporu investic, odbytu biopotravin, osvěty, vzdělávání a výzkumu. Ekologické zemědělství se již stalo respektovanou součástí našeho agrárního a potravinářského sektoru a realizace tohoto akčního plánu tento stav jistě ještě upevní.

Dear farmers, food producers and consumers,

I am pleased to be able to introduce the Action Plan of the Czech Republic for the Development of Organic Farming between 2011–2015, submitted to the Government of the Czech Republic for approval at the end of last year. Organic farming and production of organic foods are exemplary fields whose development is driven by all organizations and people interested: the Ministry, non-governmental organizations, food producers and consumers themselves. This was the case in the preparation and implementation of the previous Action Plan and was also the case with this strategic document. For me personally a key point is that it fulfils aims focusing not only on the acreage of organically farmed land but mainly on improving the quality of the whole sector. This especially means the production of good quality Czech organic food. Within this Action Plan we have set an approximate doubling of the number of organic food producers and, above all, the achievement of a 60% share of Czech products on the organic food market. Gradual reduction of dependence on subsidies can also be helped by improved advisory services, education and by providing information. The Ministry of Agriculture utilises a number of instruments for this, e.g. to support investment, organic food sales, education, promotion and research. Organic farming has already become a respected part of the Czech agrarian and food sector. Implementation of this Action Plan will certainly strengthen this situation.

Ing. Petr Bendl
ministr zemědělství
Minister of Agriculture

PŘEDMLUVA

PREFACE

Ekologické zemědělství (EZ) a výroba biopotravin mají v České republice již více než dvacetiletou tradici. Nejstarší ekologické podniky prokázaly, že tento přesně definovaný systém hospodaření je životaschopný i bez používání syntetických pesticidů, hnojiv a dalších intenzifikačních postupů.

Hnací silou rozvoje EZ v ČR jsou zejména dotace vyplácené v rámci agroenvironmentálních opatření a v neposlední řadě i zájem spotřebitelů a obchodníků o české biosuroviny a rozvoj domácího trhu s biopotravinami. V současné době je v ČR obhospodařováno v systému ekologického zemědělství 483 176 ha, což představuje 11,4 % z celkové výměry zemědělské půdy. V tomto ohledu je ČR nad průměrem Evropské unie (EU). Jedná se asi o 4 022 zemědělských podniků, které jsou velmi různé velikosti, v produkčním zaměření stále převažují travní porosty, producentů tržních plodin však přibývá. Máme malé ekologické farmy o výměře například 5 ha, často jsou to i celá bývalá družstva nebo státní statky o výměře více než 1 000 ha na jeden podnik. Česká republika je lídrem v oboru ekologického zemědělství mezi novými členskými státy EU. Na dotacích se ekologickým zemědělcům v ČR ročně vyplácí miliarda korun (40 milionů EUR).

Koncepce a rozvoj ekologického zemědělství v ČR je v kompetenci ministerstva zemědělství (odbor environmentální a ekologického zemědělství). Jeho hlavní úlohou je garance systému kontroly a garance a vyplácení dotací na EZ. Dotace jsou vypláceny stejně jako v ostatních členských státech EU v rámci Programu rozvoje venkova. Ekologické zemědělství je programem číslo I v tzv. agroenvironmentálních opatřeních. Dozor nad plněním závazků, vyplývajících z poskytnutých dotací, provádí platební agentura Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF) formou delegovaných kontrol, které od roku 2010 vykonává Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ).

Kompetentní autoritou pro ekologické zemědělství ve smyslu Nařízení rady č. 837/2007 je u nás Ministerstvo zemědělství ČR (odbor environmentální a ekologického zemědělství). Na základě jeho pověření provádí dozor nad dodržováním zásad ekologického systému hospodaření v ČR tři privátní kontrolní a certifikační organizace (KEZ, ABCert a Biokont). Kontroly provádějí minimálně jedenkrát ročně, a to u všech prvovýrobců a zpracovatelů biopotravin. Pravidla EZ v ČR jsou upravena Nařízením rady č. 834/2007, Nařízením komise č. 889/2008 a českým národním zákonem č. 242/2000 o ekologickém zemědělství. Nařízení rady mj. požaduje, aby systém kontroly EZ byl podřízen NR č. 882/2004 o úředních kontrolách v zemědělství. Úřední kontroly proto vykonává ÚKZÚZ, a to formou sloučených (delegovaných) kontrol pro SZIF (cca 5 % podniků ročně).

Strategickým dokumentem rozvoje ekologického zemědělství v ČR je „Akční plán rozvoje EZ“, na jehož přípravě a následné realizaci se v ČR podílejí všichni hlavní aktéři sektoru EZ vč. nevládních organizací (např. PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, EPOS – Spolek poradců v EZ, PRO-BIO Liga, Bioinstitut, o. p. s.), ekozemědělců a obchodníků s biopotravinami, sekce pro BIO potraviny při Potravinářské komoře ČR, Greenmarketing, univerzit a výzkumných ústavů, organizací na ochranu zvířat a životního prostředí. Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011–2015 je již druhým vládním dokumentem tohoto typu a byl přijat vládou dne 14. prosince 2010 pod č. j. 1227/10. Koordinací a přípravou byl v letech 2009–2010 pověřen Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) v rámci tematického úkolu MZe ČR.

Další strategickou podporou rozvoje sektoru EZ bylo uznání České technologické platformy ministerstvem zemědělství v roce 2009. Platforma sdružuje většinu klíčových aktérů sektoru, včetně výzkumných a vzdělávacích institucí (www.ctpez.cz). Je součástí evropské TP Organics (www.tporganics.eu), členem světové organizace IFOAM a IFOAM EU. ČTPEZ se podílela na vydání této publikace a prostřednictvím svých členů spolupracuje i na implementaci nového akčního plánu v rámci „Komise pro ekologické zemědělství“, která je poradním orgánem ministerstva zemědělství.

Praha, září 2011

Organic farming (OF) and organic food production have more than 20 years of tradition in the Czech Republic. The longest-established organic farms have proven that this precisely-defined agricultural system is viable without any need for synthetic pesticides, fertilizer or other intensification methods.

The main driving forces in the development of Czech OF are subsidies paid within agroenvironmental measures and, not insignificantly, the interest of consumers and traders in Czech organic raw materials and development of the domestic organic market. At present approximately 483,176 hectares of land in CZ are farmed organically; this figure represents 11.4% of total agricultural acreage. In this respect, the Czech Republic is above the EU average. There are about 4,022 farms varying significantly in size, with a predominant focus on grassland, although the number of cash crop producers has been increasing. There are small organic farms e.g. of just 5 ha acreage but also whole former cooperatives or state farms with acreage of over 1,000 ha. The Czech Republic is the leader in the field of organic farming among new EU member countries. Every year 1 billion CZK (40 million EUR) is paid in the form of subsidies to Czech organic farmers.

The concept and development of Czech organic farming falls within the competence of the Ministry of Agriculture (the MoA Department for Organic Farming and the Environment). Its main task is to guarantee the inspection system and guarantee and pay OF subsidies. As in other EU countries, these are paid within the Rural Development Programme. Organic farming is programme No. I in the so-called agroenvironmental measures. Supervision of fulfilment of commitments arising from subsidies paid is carried out by an accredited payment agency – the State Agricultural Intervention Fund (SZIF) in the form of delegated inspections, which since 2010 has been the responsibility of the Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture (ÚKZÚZ).

In terms of Council Regulation No. 837/2007, the Ministry of Agriculture of the Czech Republic (Department of Organic Farming and the Environment) is the competent authority in the OF sector. The ministry delegates supervision of adherence to the principles of organic farming to three private control and certification bodies (KEZ, ABCert and Biokont). Inspection is carried out at least once a year at all primary producers and organic food processors. Czech OF rules are defined by Council Regulation No. 834/2007, Commission Regulation No. 889/2000, and Czech national Act No. 242/2000 on Organic Farming. The Council Regulation requires, among other things, that the OF control system be subordinate to Council Regulation No. 882/2004 on official food and feed inspection. Therefore, official inspection is carried out by ÚKZÚZ in the form of combined (delegated) inspections for SZIF (ca 5% of enterprises per year).

The Czech strategic document, “Action Plan for OF Development” is prepared and then implemented by all main participants in the Czech OF sector, including non-governmental organizations (e.g. PRO-BIO Association of Organic Farmers, EPOS – the Association of Organic Farming Consultants, PRO-BIO League, Bioinstitut o.p.s.), organic farmers and organic food traders, the BIO food Section of the Czech Federation of Food and Drink Industries, Greenmarketing, universities and research institutes, animal and environment protection organizations. The Action Plan of the Czech Republic for the Development of Organic Farming 2011–2015 is the second governmental document of this type; it was approved by the Czech Government on 14th December 2010 under reference number 1227/10. Its coordination and preparation in 2009 and 2010 was assigned to the Institute of Agricultural Economics and Information (IAEI CZ) within a thematic task by the MoA.

In 2009 the MoA strategically supported OF sector development by acknowledging the Czech Technology Platform for Organic Farming (CT-POA). The Platform brings together the majority of key organizations in the sector, including research and educational institutions (www.ctpez.cz) and is part of the European TP Organics (www.tporganics.eu), a member of the worldwide IFOAM and IFOAM EU. The CTPOA participated in the creation of this publication and through its members it is involved in implementation of the new Action Plan within the Organic Farming Commission, the advisory body of the Ministry of Agriculture.

Prague, September 2011

ZÁKLADNÍ STATISTICKÁ DATA EZ (25. 08. 2011)

BASIC STATISTICAL DATA ON OF (25. 08. 2011)

	25. 08. 11	31. 12. 10	31. 12. 09	31. 12. 08	31. 12. 07
Zpracovatelé	650	626	497	410	253
Zemědělci	4022	3 517	2 689	1 834	1 318
Výměra (ha)	483 176	448 202	398 407	341 632	312 890
Podíl na celkové výměře zemědělské půdy v ČR (%)	11,40	10,55	9,38	8,04	7,35
Orná půdy (ha)	61 645	54 937	44 906	35 178	29 505
TTP (ha)	396 055	369 272	329 232	281 596	257 899
Sady (ha)	6 368	5 128	3 678	2 764	1 625
Vinice (ha)	987	803	645	341	245
Chmelnice (ha)	10	8	8	0	0
Ostatní plochy (ha)	18 111	18 054	19 890	21 753	23 616

	25.08.11	31.12.10	31.12.09	31.12.08	31.12.07
Processors	650	626	497	410	253
Farmers	4,022	3,517	2,689	1,834	1,318
Acreage (ha)	483,176	448,202	398,407	341,632	312,890
Organic land proportion of total farmland acreage in CZ (%)	11.40	10.55	9.38	8.04	7.35
Arable land (ha)	61,645	54,937	44,906	35,178	29,505
Permanent grassland (ha)	396,055	369,272	329,232	281,596	257,899
Orchards (ha)	6,368	5,128	3,678	2,764	1,625
Vineyards (ha)	987	803	645	341	245
Hop-fields (ha)	10	8	8	0	0
Other land (ha)	18,111	18,054	19,890	21,753	23,616

OBSAH AKČNÍHO PLÁNU ČR PRO ROZVOJ EZ V LETECH 2011–2015

DEVELOPMENT OF ORGANIC FARMING BETWEEN 2011 AND 2015

I. Předkládací zpráva	5	I. Submission report	5
II. Vlastní materiál	6	II. Actual material	6
1 Úvod	6	1. Introduction	6
2 Zhodnocení AP rozvoje EZ v ČR do roku 2010	7	2. Evaluation of Czech AP for OF until 2010	7
3 Současný stav ekologického zemědělství v ČR	13	3. The current situation in organic farming in CZ	13
4 Vize a hlavní cíle akčního plánu	21	4. Vision and main aims of the Action Plan	21
5 Hlavní aktivity realizace akčního plánu	24	5. Main activities within implementation of the AP	24
5.1 Trh s biopotravinami a důvěra spotřebitele	25	5.1 Organic food market and consumer confidence	25
5.2 Poradenství, výzkum, šíření informací	26	5.2 Consultancy, research, spread of information	26
5.3 Přínosy ekologického zemědělství pro životní prostředí (ŽP) a pohodu zvířat	26	5.3 Benefit of organic farming to the environment and animal welfare	27
5.4 Ekonomická udržitelnost ekologického zemědělství	27	5.4 Economic sustainability of organic farming	28
5.5 Propagace a osvěta ekologického zemědělství a produkce biopotravin	28	5.5 Promotion and education on organic farming and organic food production	29
6 Způsob implementace a hodnocení Akčního plánu	29	6. Implementation and evaluation of the Action Plan	29
7 Souhrn	29	7. Summary	29
8 SWOT analýza ekologického zemědělství v ČR	30	8. SWOT analysis of organic farming in CZ	30

I. PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

I. SUBMISSION REPORT

V materiálu je popsána strategie rozvoje ekologického zemědělství v ČR do roku 2015. Z textu vyplývá, že ty oblasti rozvoje ekologického zemědělství, které jsou garantovány státem, jsou zajištěny na dostatečné úrovni (legislativa, státní podpora, kontrolní a certifikační systém, značení biopotravin). Na druhé straně se v systému ekologického zemědělství vyskytují oblasti, které zatím nejsou dostatečně rozvinuté a jejichž další vývoj je nutné podporovat. Není např. dostatečně rozvinut výzkum a vzdělávání zemědělců, dále je potřeba podpořit domácí trh s produkty ekologického zemědělství nebo zvýšit informovanost spotřebitelů o produktech ekologického zemědělství.

Akční plán se skládá z osmi hlavních kapitol. V kapitole 1 je obsažen úvod do problematiky ekologického zemědělství, v kapitole 2 je provedeno zhodnocení současného Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství do roku 2010, v kapitole 3 je popsán současný stav ekologického zemědělství v ČR včetně aktuálního stavu jednotlivých řešených témat, v kapitole 4 jsou uvedeny vize a hlavní cíle akčního plánu.

Kapitola 5 obsahuje hlavní řešené oblasti při realizaci akčního plánu. Tyto oblasti jsou rozděleny do 5 hlavních okruhů:

1. Trh s biopotravinami a důvěra spotřebitele
2. Poradenství, výzkum, šíření informací
3. Přínosy ekologického zemědělství pro životní prostředí a pohodu zvířat
4. Ekonomická udržitelnost ekologického zemědělství
5. Propagace a osvěta ekologického zemědělství a produkce biopotravin

Kapitola 6 obsahuje způsob implementace a hodnocení akčního plánu, kapitola 7 obsahuje souhrn dané problematiky a kapitola 8 obsahuje SWOT analýzu ekologického zemědělství v ČR.

The material describes the strategy for the development of organic farming (OF) in the Czech Republic (CZ) until 2015. The text shows that the areas of OF development guaranteed by the Czech Government are sufficiently ensured (legislation, government grants, system of inspection and certification, labelling organic food). On the other hand, there are areas in OF which are not yet sufficiently advanced and it is necessary to support their further development. For example education of farmers and research are not sufficiently developed, it is necessary to support the Czech organic produce market and make consumers better-informed about organic products.

The Action Plan consists of eight main chapters. Chapter 1 gives an introduction to organic farming, Chapter 2 assesses / evaluates the previous Czech Action Plan for the Development of Organic Farming until 2010, Chapter 3 describes the current state of organic farming in the Czech Republic, including the state of individual topics being resolved, Chapter 4 presents visions and main aims of the Action Plan.

Chapter 5 contains the main areas of focus in implementation of the Action Plan. These areas are divided into 5 main groups:

1. Organic food market and consumer confidence
2. Consultancy, research, spreading information
3. The benefit of organic farming for the environment and animal welfare
4. Economic sustainability of organic farming
5. Promotion and education relating to OF and organic food production

Chapter 6 explains the method of implementation and evaluation of the Action Plan, chapter 7 summarizes all given issues and Chapter 8 gives a SWOT analysis of OF in CZ.

II. VLASTNÍ MATERIÁL

II. THE ACTUAL MATERIAL

Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011–2015

Action Plan of the Czech Republic for the Development of Organic Farming between 2011 and 2015

I ÚVOD

I INTRODUCTION

Ekologické zemědělství (EZ) má za sebou již 20 let svého rozvoje. Za tu dobu jeho vývoj pokročil obrovským směrem. Byla sjednocena evropská legislativa pro ekologické zemědělství a biopotravinu (Nařízení rady 834/2007 a Nařízení komise 889/2008), pro EZ platí také národní legislativa (zákon č. 242/2000 Sb., a vyhláška MZe č. 16/2006 Sb.). Jsou nastaveny také nástroje podpory rozvoje. Ekozemědělci jsou stabilně podporováni státem prostřednictvím Programu rozvoje venkova 2007–2013, a to jak v rámci agroenvironmentálních opatření v Ose II platbami na plochu zařazenou do ekologického zemědělství, tak formou bodového zvýhodnění při hodnocení investičních projektů (Osa I a III).

Zejména díky dotačním stimulům počet ekologických zemědělců dynamicky narůstá. K 20. 8. 2010 jich hospodařilo již 3 494, a to na výměře téměř 450 000 ha, což představuje podíl 10,42 % z celkové výměry zemědělské půdy. Výměra orné půdy se v poslední době stabilně zvyšuje až na současných 55 000 ha, vzrůstá výměra vinic a sadů v ekologickém zemědělství a v režimu ekologického zemědělství jsou registrovány první chmelnice. Ve struktuře užití půdy v ekologickém zemědělství nadále převažují travní porosty, které v současné době představují zhruba třetinu všech travních porostů v ČR.

Se zvyšující se poptávkou narůstá počet výrobců biopotravin, kterých je nyní téměř 650. Ačkoliv na českém trhu stále převažuje podíl zahraničních biopotravin, nabídka českých biopotravin se postupně rozšiřuje. V poslední době stoupá také obliba různých forem přímého prodeje z ekofarem, zejména prostřednictvím farmářských trhů a biobedýnek.

ČR se aktivně podílí na zvyšování povědomosti o významu ekologického zemědělství a biopotravinách formou financování propagačních a osvětových aktivit. Mezi nejvýznamnější aktivity státu patří realizace celostátní osvětové kampaně „Propagace ekologického zemědělství a jeho produktů – přírodní bohatství“ (2008–2010) zaměřené na zvýšení informovanosti spotřebitelů o biopotravinách a dále od roku 2005 každoroční akce „Září – Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství“. K propagaci EZ přispívají významnou měrou také nevládní organizace, a to osvětovou činností v rámci svých realizovaných projektů, zajišťováním informačního servisu a pravidelnou organizací tradičních osvětových akcí.

V současné době již nemusí být prvotní snahou co nejvyšší počet ekofarmářů a co největší plochy zemědělské půdy v režimu EZ. Podpůrné stimuly a kontrolní mechanismy pro tuto oblast jsou nastaveny (podpora ekofarmářů, výrobců biopotravin, poptávka spotřebitelů) a budou i v budoucích letech způsobovat nárůst počtu ekozemědělců a výrobců biopotravin. Ukazuje se, že je potřebné klást důraz na kvalitu celého již vybudovaného systému.

Přes všechny optimistické ukazatele existuje v ekologickém zemědělství a produkci biopotravin velké množství výzev. Mezi oblasti, kterým je třeba věnovat pozornost, patří zejména zkvalitnění v oblasti zemědělské produkce, vybudování fungujících lokálních dodavatelsko-odběratelských vztahů, podpora odbytu lokálních biopotravin, profesionalizace struktur či přenos vědeckých poznatků do praxe. Představitelé ekologických zemědělců a výrobců biopotravin by se v budoucnu měli stát respektovanými nositeli moderních technologií a moderních environmentálních přístupů.

Organic farming (OF) has been developing for 20 years. Great progress has been made during this time. European legislation for OF and organic food has been unified (Council Regulation (EC) No. 834/2007 and Commission Regulation (EC) No. 889/2008); there is also national legislation for OF (Act No. 242/2000 Coll., and MoA¹ Decree No. 16/2006 Coll.). Instruments for support of development have also been set. Organic farmers have the steady support of the Government through the Rural Development Programme (RDP) 2007-2013 in two ways: within agroenvironmental measures in Axis II by payments per land area under organic management and in the form of a preferential points allowance in evaluating investment projects (Axes I and III).

The number of organic farmers has been rising dynamically, mainly thanks to stimulating subsidies. On 20.8.2010 there were 3,494 organic farmers in CZ managing nearly 450,000 hectares of land, which represents 10.42% of the country's total farmland acreage. Arable land acreage has recently increased to the current 55,000 ha, organic orchard and vineyard acreage has also been increasing and the first hop-fields have been registered as organic. Grassland remains the dominant form of organic land use, while representing approximately one third of total grassland acreage in CZ.

Due to increasing demand, the number of organic food producers has been increasing – reaching nearly 650 enterprises at present. Although foreign organic foods are still dominant on the Czech market, the range and amount of Czech organic produce has been gradually increasing. Various forms of direct sale from organic farms have also become more popular recently, especially thanks to farmers' markets and box-delivery.

The Czech Republic actively participates in increasing awareness of the significance of organic farming and organic food by means of financial support for promotional and educational activities.

The main activities of the State include the implementation of a nationwide educational campaign entitled “Promotion of organic farming and its products – natural wealth” (2008–2010) focusing on increasing consumer knowledge of organic foods, and also an annual event launched in 2005 “September – Month of Organic Food and Organic farming”. Non-governmental organizations also contribute significantly to OF promotion – through educational activities within their projects, providing information services and regularly organizing traditional educational events.

At present the priority is not to strive for the highest possible number of organic farmers and largest possible organic acreage. Supportive stimulus and control mechanisms for this area have been set (support for organic farmers, organic food producers, consumer demand) and these will lead to an increase in the number of organic farmers and producers in the future. There is now an apparent need to emphasize the quality of the whole established system.

Despite all optimistic indicators organic farming and food production still face many challenges. Areas requiring attention include the improvement of quality in agricultural production, establishment of viable local supplier-purchaser relationships, support of local sale of organic foods, professionalized structures and transfer of scientific knowledge into practice. Representatives of organic farmers and organic food producers should become respected bearers of modern technology and modern environmental approach.

¹ MoA = Ministry of Agriculture of the Czech Republic

Cílem akčního plánu je dosáhnout 15% podíl výměry zemědělské půdy při současném navýšení podílu biopotravin na trhu s potravinami na 3%. Tato disproporce je způsobena především tím, že **ekologické zemědělství plní také mimoprodukční funkce, nejenom funkce produkční**. Přibližně 80% výměry v EZ tvoří trvalé travní porosty. Důvodem je především vysoký podíl méně příznivých oblastí v ČR (především horských a podhorských oblastí). Pro tyto oblasti je důležitá údržba krajiny, protože v těchto příhraničních oblastech je vysoký podíl území s přikázaným režimem hospodaření (národní parky, chráněné krajinné oblasti). Zemědělská produkce na orné půdě zde není vhodná, proto je základem obhospodařování těchto území pastva hospodářských zvířat, která tak přispívá nejen k údržbě krajiny, ale i k zachování pestré škály chráněných rostlinných druhů.

Na zpracování akčního plánu se podíleli zástupci klíčových organizací v oblasti ekologického zemědělství. Pracovní skupina pro přípravu Akčního plánu EZ zahrnovala zástupce těchto organizací: ÚZEI, PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Bioinstitut, Potravinářská komora ČR prostřednictvím BIO sekce, EPOS spolek poradců v ekologickém zemědělství, PRO-BIO Liga ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, BLOKONT, Compassion in World Farming, Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, zástupce nevládní organizace „Tradice Bílých Karpat“, zástupci vysokých škol, zemědělců a výrobců biopotravin.

The aim of the Action Plan is to achieve a 15% proportion of total agricultural acreage along with a concurrent increase in the organic food proportion on the food market to 3%. The disproportion is the result of the **non-production functions of organic farming**. Approximately 80% of organic acreage is permanent grassland. The reason for this is mainly the high proportion of less favourable areas in the Czech Republic, especially mountainous and upland areas where landscape maintenance is very important due to a high number of areas with restricted systems of management (national parks, protected landscape areas etc.) These are not suitable for arable land; therefore the essential type of management in such areas is livestock grazing which contributes not only to landscape maintenance but also to the preservation of a diverse range of protected plant species.

The Action Plan is the work of representatives of key organizations active in the field of organic farming. The work team for the preparation of the OF Action Plan included representatives of the following organizations: Institute of Agricultural Economics and Information (IAEI CZ), PRO-BIO Association of Organic Farmers, Bioinstitut, Federation of Food and Drink Industries of the Czech Republic through its "Bio Foods" section, EPOS – the Association of Organic Farming Consultants in the Czech Republic, PRO-BIO League for the Protection of Food Consumers and Friends of Organic Farming, BLOKONT, Compassion in World Farming, Czech Technology Platform for Organic Farming, a representative of the "Traditions of the White Carpathians" NGO, representatives of universities, farmers and organic food producers.

2 ZHODNOCENÍ AKČNÍHO PLÁNU ČR PRO ROZVOJ EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ DO ROKU 2010

2 EVALUATION OF THE ACTION PLAN OF THE CZECH REPUBLIC FOR THE DEVELOPMENT OF ORGANIC FARMING UNTIL 2010

V roce 2004 přijala vláda ČR strategický dokument „Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství do roku 2010“, kde **byl stanoven hlavní cíl dosáhnout do konce roku 2010 podíl 10% zemědělské půdy v ekologickém zemědělství. Tento základní cíl byl splněn, v srpnu 2010 byl podíl již 10,42% (viz tabulka I).**

Tabulka I: Porovnání základních statistických údajů ekologického zemědělství

	leden 2004	leden 2010	srpen 2010
Počet ekologických zemědělců	810,00	2 689,00	3 494,00
Výměra zemědělské půdy v EZ (ha)	254 982,00	398 407,00	442 869,00
Podíl ZP v ekologickém zemědělství (%)	5,97	9,38	10,42
Počet výrobců biopotravin	96,00	497	643

Akční plán do roku 2010 byl strukturován do 6 hlavních priorit:

- 1) vztah EZ k životnímu prostředí a pohodě zvířat
- 2) posílení důvěry spotřebitele-propagace
- 3) zpracování a marketing
- 4) schopnost podnikat a ekonomická životaschopnost
- 5) výzkum-vzdělávání-poradenství
- 6) nástroje politiky-politická řešení

In 2004 the Government of the Czech Republic adopted the strategic "Action Plan of the Czech Republic for the Development of Organic Farming until 2010" the **main aim of which was to achieve a share of 10% of organically farmed land in total agricultural acreage by the end of 2010. This main aim was fulfilled – the share was 10.42% in August 2010 (see Table I).**

Table I: Comparison of basic statistical data in organic farming

	January 2004	January 2010	August 2010
Number of organic farmers	810.00	2 689.00	3 494.00
Organic land acreage (ha)	254 982.00	398 407.00	442 869.00
Share of agricultural acreage (%) in organic farming	5.97	9.38	10.42
Number of organic food producers	96.00	497.00	643.00

The Action Plan until 2010 was divided into 6 main priorities:

- 1) Relation between Organic Farming, the Environment and Animal Welfare
- 2) Strengthening Consumer Confidence – Promotion
- 3) Processing and Marketing
- 4) Ability to do Business and Economic Viability
- 5) Research – Education – Consultancy
- 6) Policy Tools and Solutions

The Action plan did not deal with issues of legislation or government support for organic farming; these areas are dealt with by relevant legal regulations and programme documents. To implement the Action Plan an interdepartmental work group was established via Government Resolution No. 236/2004. Expert work groups participated in implementing the Action Plan as required. Due to close cooperation of both groups during the implementation their activities overlap in some areas.

Akční plán neřešil problematiku legislativy nebo státní podpory ekologického zemědělství, tyto oblasti jsou řešeny příslušnými právními předpisy a programovými dokumenty. Za účelem realizace akčního plánu byla usnesením vlády č. 236/2004 zřízena meziresortní pracovní skupina. Na realizaci akčního plánu se také podílely ad hoc expertní pracovní skupiny. Vzhledem ke skutečnosti, že v průběhu realizace akčního plánu došlo k úzké spolupráci obou skupin, realizované aktivity se v některých oblastech prolínají.

2.1 Propagace – zvyšování důvěry spotřebitele

Zvyšování důvěry spotřebitele a zvyšování jeho informovanosti o ekologickém zemědělství bylo považováno za klíčový aspekt dalšího rozvoje trhu s biopotravinami. Nejdůležitější byla především propagace národního loga BIO, kterým se označují biopotraviny.

- národní logo BIO, kterým se označují biopotraviny, bylo převedeno do vlastnictví státu a spravuje ho MZe ČR
- byla navázána spolupráce s marketingovým odborem SZIF ve věci propagace biopotravin marketingovým odborem
- od roku 2008 do roku 2010 byla realizována první státní propagační kampaň na podporu zvýšení informovanosti spotřebitele o ekologickém zemědělství
- pravidelně byla podpořena expozice českého ekologického zemědělství na mezinárodním veletrhu Biofach v Norimberku
- prezentace ekologického zemědělství prostřednictvím MZe probíhá pravidelně také na výstavách Země živitelka nebo Salima

Dále byly realizovány propagační akce nevládních organizací, některé z nich byly finančně podpořeny MZe. Cílem pořádaných akcí byla nejenom obecná propagace ekologického zemědělství a biopotravin, ale také prezentace konkrétních ekologických zemědělců a jejich hospodářství, výrobců či zpracovatelů a jejich výrobků, podpora odbytu doma i v zahraničí, zvýšení informovanosti veřejnosti a propagace jednotlivých regionů.

Příklady tradičních akcí

- soutěž o nejlepšího ekologického zemědělce roku – Bartákův hrnec
- soutěž o nejlepší biopotravinu roku
- biovíno Pavlov pod Pálavou – mezinárodní spotřebitelská ochutnávka biovín

2.1 Promotion – increasing consumer confidence

Increasing consumer confidence and knowledge of organic farming was considered the key aspect of further development of the organic food market. Promotion of the national “BIO” logo for labelling organic food was especially important.

- The “BIO” national logo for labelling organic food was transferred into State ownership
- Cooperation with the Marketing Department of SZIF (State Agricultural Intervention Fund) began in terms of organic food promotion by the Marketing Department
- The first State promotion campaign in support of better consumer awareness of organic farming was carried out between 2008 and 2010
- The Czech organic farming display at the international Biofach trade fair in Nuremberg was given regular support
- organic farming is regularly presented via the MoA at exhibitions such as Země Živitelka (international agricultural fair) or Salima (international food trade fair)

Promotional events were also organized by NGOs, some of which had the financial support of the Czech Ministry of Agriculture (MoA). The aim of these events was not only to generally promote organic farming and organic food, but also to present individual organic farmers and their enterprises, producers and processors and their products, to support sales both within the country and abroad, and to enhance public awareness and promote individual regions.

Examples of traditional events

- “Best Organic Farmer of the Year” competition – awarded “Barták’s Pot”
- “Best Organic Food of the Year”
- “Biovíno” in Pavlov pod Pálavou – an international consumer organic wine-tasting.

In 2005, the Ministry of Agriculture together with the Ministry of the Environment pronounced September the “Month of Organic Foods” for the first time. At present, this is a regular event financed by the MoA. On 1st September there is an introductory press conference and several dozen various events are then held in all regions of the Czech Republic to support and promote organic farming: organic harvest festivals, organic fairs, open days, seminars, excursions, organic food tasting etc.

Websites:

The MoA contributed to the setting up of websites intended for the consumer public, namely www.biospotrebitel.cz, run by PRO-BIO League for the Protection of Food Consumers and Friends of Organic Farming, and www.agronavigator.cz/ekozem. Besides these, other consumer-aimed websites have been launched, such as www.bio-info.cz, or www.biopotravinyny.info.

V roce 2005 MZe společně s MŽP poprvé vyhlásily měsíc září jako Měsíc biopotravin. V současné době se jedná o pravidelnou akci financovanou MZe. Dne 1. září se vždy koná úvodní tisková konference, v průběhu měsíce září probíhá vždy několik desítek různých akcí na podporu propagace ekologického zemědělství ve všech regionech celé České republiky – biodožínky, biojarmarky, dny otevřených dveří, semináře, exkurze, ochutnávky biopotravin apod.

Zřízení webových stránek:

MZe přispělo na provoz internetových stránek určených pro spotřebitelskou veřejnost, konkrétně se jednalo o zřízení stránek www.biospotrebitel.cz, které provozuje PRO-BIO liga ochrany spotřebitelů a přátel ekologického zemědělství, a stránek www.agronavigator.cz/ekozem. Mimo to vznikly další spotřebitelsky orientované internetové stránky, například www.bio-info.cz nebo www.biopotraviny.info.

2.2 Výzkum, vzdělávání, poradenství

Nejvýznamnější realizovanou aktivitou v této oblasti bylo v roce 2004 založení společnosti Bioinstitut, o. p. s., se sídlem v Olomouci, která vznikla za účelem nezbytného zastřešení aktivit týkajících se výzkumu, vzdělávání a poradenství v ekologickém zemědělství.

Další zásadní výstupy akčního plánu v této oblasti jsou následující:

- začlenění ekologického zemědělství do témat projektu v rámci Národní agentury pro zemědělský výzkum (NAZV). Do Výzkumného programu MZe 2005–2009 byla zařazena priorita „Ekologické zemědělství a biopotraviny“ s cílem podpory produktů ekologického zemědělství a rozvoje trhu s biopotravinami a možnosti přenášení poznatků z této oblasti do konvenčního a integrovaného zemědělství
- dne 16. 11. 2005 schválila vláda svým usnesením č. 1477/2005 „Program výzkumu v agrárním sektoru 2007–2012“. V tomto programu je jeden z výzkumných směrů věnován ekologickému zemědělství, kde je hlavním cílem zdokonalovat systém pěstování rostlin a chov hospodářských zvířat v ekologickém zemědělství pro výrobu potravin v kvalitě BIO
- zavedení dotačního titulu pro podporu poradenství v ekologickém zemědělství v rámci „Zásad MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací“ pravidelně od roku 2004
- za finančního přispění MZe byla zprovozněna „Databanka výzkumu ekologického zemědělství“, jejímž cílem je shromažďovat všechny dostupné ukončené i zahájené výzkumné práce v oblasti ekologického zemědělství. Jde o elektronickou databázi, která je dostupná na stránce www.pro-bio.cz/vyzkum
- za finanční podpory MZe probíhá každoročně od roku 2001 mezinárodní konference Evropská letní akademie ekologického zemědělství (Bioakademie) se dvěma ročníky vědecké konference (2008, 2009)
- ekologické zemědělství se vyučuje na několika středních školách, např. Dalovice, Humpolec a Rožnov pod Radhoštěm, a na zemědělských fakultách v Praze, Brně a v Českých Budějovicích
- poradenství v EZ zajišťovali privátní poradci akreditovaní MZe ČR, regionální centra Svazu PRO-BIO a EPOS spolek poradců v EZ
- v roce 2009 byla ustanovena Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství (ČTPEZ), která sdružuje producenty a zpracovatele biopotravin a propojuje je s výzkumem

2.3 Zpracování a marketing

Problematika zpracování, odbytu a marketingu biopotravin byla v době tvorby akčního plánu (2003) hodnocena jako nejslabší článek systému ekologického zemědělství. Aktivita akčního plánu se v této oblasti zaměřily především na osvětovou a propagační činnost. Realizace tohoto bodu tak velmi úzce souvisí s aktivitami v oblasti propagace a informování spotřebitele. Byly realizovány následující aktivity:

2.2 Research, Education, Consultancy

The most significant activity in this area was the foundation of Bioinstitut public benefit company, in 2004, based in Olomouc and established to provide an essential umbrella for activities relating to organic research, education and consultancy.

Other fundamental outputs of the Action Plan are as follows:

- integration of organic farming in project themes within the National Agency for Agriculture Research (NAZV). “Organic Farming and Organic Food” was included as a priority in the MoA Research Programme 2005–2009 with the aim of supporting products of organic farming and organic market development, as well as the possibilities of transferring findings from this area into conventional and integrated farming systems,
- on 16.11.2005 the Czech Government issued Resolution No. 1477/2005 “Research Programme in Agrarian Sector 2007-2012”. One part of this programme focuses on organic farming where the main aim is to improve the systems of organic plant cultivation and organic animal husbandry for the production of food of “BIO” (=ORGANIC) quality,
- regular inclusion of a subsidy title to support consultancy in organic farming, within the “Ministry of Agriculture Principles for Setting Conditions for Providing Subsidies” from the year 2004,
- the MoA provided a financial contribution for the establishment of an “Organic Farming Research Database” with the aim of compiling all available completed and initiated research work in the field of organic farming. This electronic database can be found at www.pro-bio.cz/vyzkum,
- since 2001 the MoA has given financial support to an international conference entitled Bioacademy – the European Summer Academy on Organic Farming and the related Scientific Conference (2008 and 2009),
- organic farming is taught at several secondary schools, e.g. in Dalovice, Humpolec and Rožnov pod Radhoštěm, as well as agricultural faculties in Prague, Brno and České Budějovice,

- podpora sdružování výrobců byla obsažena v Horizontálním plánu rozvoje venkova (HRDP) na roky 2004–2006
- od roku 2007 podpora výrobců biopotravin v rámci opatření Osy I Programu rozvoje venkova (PRV) „Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům“
- důležitým krokem pro zlepšení odbytu a marketingu biopotravin bylo navázání spolupráce s marketingovým odborem SZIF
- v roce 2005 proběhly v 9 regionech ČR celodenní vzdělávací semináře na téma „Prodej a marketing produktů ekologického zemědělství“, v souvislosti s tímto seminářem byla vydána informační brožura „Základy marketingu pro ekologické zemědělce“. Konání seminářů finančně podpořilo MZe. V roce 2006 byl realizován obdobný cyklus seminářů na téma „Zpracování a odbyt produktů ekologického zemědělství“
- v roce 2005 byly také vydány dvě publikace MZe na téma: „Jak spolupracovat s maloobchodními prodejny při prodeji bioproduktů“ a „Biopotraviny a jejich prodej v maloobchodě“
- od roku 2008 zajišťuje ÚZEI komplexní sběr statistických dat ekologického zemědělství a produkce biopotravin, a to jak pro národní potřeby, tak pro potřeby EK a EUROSTATU

V roce 2007 byl schválen Radou vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR) program „Ekologické zemědělství a biopotraviny“ zaměřený na odbyt a marketing, který je v letech 2008 až 2011 finančně podporován MZe. V programu byly podpořeny tři projekty zaměřené na vzdělávání, poradenství a tvorbu metodik pro podporu odbytu biopotravin, na zavádění biopotravin do škol a na podporu odbytu biomléka.

I když podíl biopotravin činí v ČR pouze 0,75 % z celkového obrátu prodeje potravin, což je ve srovnání s ostatními vyspělými zeměmi nedostatečné, je třeba konstatovat, že za dobu realizace akčního plánu došlo k výraznému zlepšení. Rozrostla se síť specializovaných prodejen zdravé výživy s biopotravinami, dominantními prodejci biopotravin se staly maloobchodní řetězce. Zvýšil se odbyt formou přímého prodeje a rozšířil se sortiment českých biopotravin (výkup, zpracování a prodej biomléka a mléčných výrobků).

Cílem nového akčního plánu je dosáhnout podíl 3 % biopotravin na trhu s potravinami do roku 2015. Jde o cíl velmi ambiciózní, protože v praxi jde o ztrojnásobení poptávky spotřebitelů po biopotravinách v průběhu 5 let.

Nejvyšší podíl biopotravin je v současné době v Dánsku (6 %), Rakousku (5,3 %), Švýcarsku (4,5 %) a Německu (3,2 %).

Typickými biokomoditami, po kterých je největší poptávka, jsou mléko a mléčné výrobky, ovoce, zelenina, pečivo, maso, nápoje, obiloviny, mouka apod. V současné době se asi 60 % bioprodukce do ČR dováží, cílem

- OF consultancy was provided by private advisers accredited by the MoA, PRO-BIO regional centres and EPOS – the Czech Association of OF Consultants
- In 2009 the Czech Technology Platform for Organic Farming (CTPOA) was established. This brings together organic food producers and processors, linking them with research.

2.3 Processing and Marketing

The issues of processing, sale and marketing organic foods were considered to be the weakest point of the organic farming system at the time the Action Plan (2003) was drawn up. In this field the Action Plan mostly aimed at educational and promotional activities. Thus it is very closely related to activities in the field of promotion and consumer information. The following activities were implemented:

- support for bringing together producers was included in the Horizontal Rural Development Plan (HRDP) for the years 2004–2006,
- from 2007, support for organic food producers within Axis I of the Rural Development Programme (RDP), measure I.1.3: “Adding value to agricultural and food products”
- an important step towards improvement of organic food sale and marketing was the start of cooperation with the SZIF Marketing Department,
- in 2005 a series of one-day educational seminars “Organic Farming Products: Sale and Marketing” was held in 9 regions of the Czech Republic. This was followed by the publication of an informative handbook “Principles of Marketing for Organic Farmers”. Organization of the seminars was financially supported by the MoA. In 2006 a similar series of seminars was held; the theme being “Organic Farming Produce: Processing and Sale”
- in 2005 the MoA published two handbooks on the themes “How To Cooperate with Retail Shops in the Sale of Organic Produce” and “Organic Foods and Their Retail Sale”
- since 2008 the Institute of Agricultural Economics and Information (IAEI) has been in charge of a complex database of statistical information on organic farming and organic food production, both for nation-wide needs and the requirements of the EC and EUROSTAT.

In 2007 the Czech Government Council for Sustainable Development (CGCSD) approved the “Organic Food and Farming” programme focusing on sale and marketing. The programme has been financially supported by the MoA (2008–2011). Three projects were supported within the programme: education, consultancy and creation of means of support for organic food sales; introducing organic food to schools and supporting organic milk sales.

Although the proportion of organic food in CZ is only 0.75% of the total turnover in food sales – which is insufficient if compared to other advanced countries, we must state that a significant improvement was evident during implementation of the Action Plan. The network of specialised health food and organic food shops has grown, supermarket chains have become dominant organic food retailers. Direct sales have also increased and the range of Czech organic foods has widened (production, processing and sale of organic milk and organic dairy products).

The aim of the new Action Plan is to achieve a 3% organic food share on the food market by 2015. This is a very ambitious aim as it practically means a threefold increase in consumer demand for organic foods within 5 years.

At present, Denmark has the highest market share for organic food (6%), followed by Austria (5.3%), Switzerland (4.5%) and Germany (3.2%).

Typical organic commodities, for which there is greatest demand, include milk and dairy products, fruit, vegetables, bakery products, meat, drinks, cereals,

do roku 2015 je dosáhnout minimálně 60% podíl české bioprodukce. V současné době se dováží například dětská výživa, sirupy, pohanka, oleje, mořské řasy nebo různé pochutiny, a to na základě dovozního zmocnění MZe. Tento údaj se týká pouze zemí mimo EU, v rámci EU platí volný pohyb zboží, a tudíž nejsou k dispozici celkové statistiky objemu dovozu a vývozu. Vzhledem k tomu, že od roku 2004 MZe již nevydává vývozní osvědčení, neexistuje jednotný přehled vyvážených biopotravin.

2.4 Vztah ekologického zemědělství k životnímu prostředí

Za účelem institucionálního zabezpečení řešení této problematiky jmenovalo MŽP pracovní skupinu „Ekologické zemědělství v ochraně přírody a krajiny“. Tato pracovní skupina byla jmenována náměstkem MŽP a byla zároveň poradním orgánem MŽP v otázkách ekologického zemědělství. Členy pracovní skupiny byli experti z univerzit, výzkumu, svazu ekologických zemědělců i zástupci praxe.

Hlavní výstupy: Pracovní skupina se zaměřila především na zvýšení informovanosti odborné veřejnosti, za finanční i organizační podpory MŽP byly vydány následující publikace:

- studie Diverzita a ekologické zemědělství, která zpracovává literární rešerši na dané téma a dále se zaměřuje na problematiku travních porostů v ekologickém zemědělství
- bulletin ekologického zemědělství na téma travních porostů, který neřeší tuto problematiku pouze z produkčního hlediska, ale rozebírá i přístupy přírodovědné s cílem zvýšení druhové pestrosti společenstev
- publikace vydaná v roce 2005 v ÚZPI: Šetrné formy zemědělského hospodaření v krajině, mimo jiné s popisem aktuálních dotačních titulů MZe a MŽP v oblasti ochrany přírody
- v rámci projektu týkajícího se minimalizace znečištění vod v povodí Dunaje přechodem na EZ bylo jedním z výstupů vydání publikace „Přínos ekologického zemědělství pro kvalitu podzemních a povrchových vod“
- publikace MZe „Ekologické zemědělství a biodiverzita“, jejíž součástí byla prezentace poznatků o vlivu ekologického zemědělství na biodiverzitu a krajinu

Další realizované aktivity:

- realizace projektu Ekozemědělci přírodě, v rámci kterého byla Bioinstitutem, o. p. s., vytvořena síť modelových farem s praktickými příklady kladného přístupu k životnímu prostředí a krajině nad rámec požadavků legislativy ekologického zemědělství
- realizace projektu financovaného prostřednictvím Operačního programu pro rozvoj lidských zdrojů MŽP, vznik agro-environmentálních informačních a poradenských center, která měla zásadní význam pro rozvoj EZ, zejména ve vztahu k přírodě a krajině
- v letech 2008–2010 byl na MZe ČR vytvořen samostatný úsek životního prostředí, výzkumu a vzdělávání

flour etc. At present about 60% of organic products are imported to CZ, the aim is to achieve the opposite – at least 60% Czech organic food share. Import nowadays includes e.g. baby food, syrup, buckwheat, oil, seaweed or various sweetmeats, all on the basis of import authorization by the MoA. However, this data only relates to non-EU countries as the free movement of goods within EU cannot provide overall statistics of import and export volume. Since 2004 the MoA does not issue export permits; therefore there is no uniform overview of exported organic foods.

2.4 The relationship between organic farming and the environment

Due to the need for an institutionalized solution to this issue, the Ministry of the Environment (MoE) appointed a work group “Organic Farming in Nature and Landscape Protection”. The work group was appointed by a MoE Deputy Minister and was also an MoE advisory body in terms of organic farming. The work group consisted of experts from universities, research, organic farmers’ associations and representatives of practitioners.

Main outputs: The work group especially focused on providing more and better information for the specialist public; with the financial and organizational support of the MoE the following titles were published:

- “Diversity and Organic Farming” - a study exploring the literary background of this theme and also focusing on the topic of grassland in organic farming,
- Organic farming bulletin on the theme of grassland, dealing not only with its production aspect but also analyzing scientific approach with the aim of enhancing the species diversity of grassland communities,
- A publication issued in 2005 by the former Institute for Agricultural and Food Information: Considerate forms of farm management in the landscape, including a description of up-to-date subsidy titles of the MoA and MoE in the field of nature conservation,
- Within a project dealing with minimizing water pollution in the Danube catchment area via conversion to organic farming, one of the outputs was a publication entitled “The Contribution of Organic Farming to the Quality of Ground and Surface Water”,
- An MoA publication “Organic Farming and Biodiversity”, part of which was a presentation of findings on the effect of organic farming on biodiversity and the landscape.

Other activities carried out:

- Implementation of “Organic Farmers for Nature” project, within which Bioinstitut, o.p.s. created a network of model farms with practical examples of a positive approach to the environment and landscape beyond the framework demanded by OF legislation,
- Implementation of a project financed through the MoE Operational Programme “Human Resources Development”, establishment of agri-environmental information and advisory centres which were essentially important for the development of OF, especially in relation to nature and the landscape,
- In 2008–2010 an independent Department of the Environment, Research and Education was established at the MoA.

2.5 Animal welfare

Tasks regarding animal welfare overlap with other priorities, especially with education, research and consultancy. Animal welfare is also one of the themes in the Rural Development Programme (RDP) 2007–2013.

Educational events focusing on the specialist public were held:

- in the “Research in the Agrarian Sector Programme 2007–2012”, approved by the Czech Government on 16.11.2006 within Resolution No. 1477/2005, one of the research themes is animal welfare with the main aim of improving livestock welfare, more specifically setting criteria for animal welfare in both intensive and extensive systems of livestock husbandry,
- a seminar on organic farming and animal welfare for organic and conventional farmers, veterinarians and advisers, held on 20.9.2004 with the participation of Prof. Webster of Bristol University – a leading expert in the field of animal welfare. The seminar was held

2.5 Pohoda zvířat

Úkoly týkající se pohody zvířat se prolínají s dalšími prioritami, především se vzděláváním, výzkumem, osvětou a poradenstvím. Pohoda zvířat je také jedním z témat Programu rozvoje venkova 2007–2013.

Byly realizovány především vzdělávací akce směrem k odborné veřejnosti:

- v „Programu výzkumu v agrárním sektoru 2007–2012“, který schválila vláda 16. 11. 2006 svým usnesením č. 1477/2005, je jeden z výzkumných směrů věnován problematice pohody zvířat, kde hlavním cílem je zlepšit pohodu hospodářských zvířat, konkrétně stanovit kritéria pro pohodu zvířat u intenzivních i extenzivních chovů
- seminář o ekologickém zemědělství a pohodě zvířat pro ekologické i konvenční zemědělce, veterináře a poradce 20. září 2004, s účastí prof. Webstera – předního odborníka na problematiku pohody zvířat z Bristolské univerzity. Seminář uspořádal Svaz PRO-BIO ve spolupráci a s finanční podporou Nadace na ochranu zvířat, seminář se konal ve velkém sále ÚZPI Praha
- 2. díl učebnice EZ je věnován především ekologickým chovům zvířat včetně samostatné kapitoly o pohodě zvířat a legislativě ČR a EU v této oblasti. Učebnici vydal Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO ve spolupráci a s finanční podporou MŽP a Nadace na ochranu zvířat
- v rámci mezinárodní konference Bioakademie 2005 v Lednici na Moravě proběhla samostatná konference na téma „Zdraví zvířat v ekologickém zemědělství“. Diskutovala se především legislativa, venkovní chovy, alternativní přístupy k léčení a význam prevence. Sborník přednášek je k dispozici na internetu www.pro-bio.cz

2.6 Ekonomika podnikání

Ekonomiku podnikání nelze považovat za samostatnou prioritu, ekonomika podnikání je úzce vázána na všechny ostatní priority akčního plánu (především na zpracování a odbyt, poradenství, vzdělávání, pohodu zvířat). V této souvislosti akční plán požadoval posílit podporu zpracování bioproduktů, chovů hospodářských zvířat, diverzifikaci činnosti (agroturistika) a výrobu regionálních specialit. Ostatní úkoly se týkaly především poradenství a byly nebo jsou řešeny v rámci priority poradenství, např. byl vytvořen seznam akreditovaných poradců pro ekologické zemědělství.

Byly realizovány především následující aktivity:

- v rámci Programu rozvoje venkova 2007–2013 jsou od roku 2007 bodově zvýhodněni v rámci investičních projektů výrobci biopotravin (podpora výstavby a rekonstrukce prostor pro výrobu a skladování biopotravin) a ekologičtí zemědělci s investičními projekty týkajícími se oblasti agroturistiky
- v rámci projektu MZe „Ekologické zemědělství a zpracování biopotravin“ byly od roku 2008 podpořeny úspěšné ekologické farmy zaměřující se na ochranu životního prostředí, v rámci projektu „Ekozemědělci přírodě“. Vzájemná komunikace byla přínosem těchto farem pro životní prostředí (informační letáky, informační tabule na ekofarmách, exkurze na ekofarmy apod.)
- v rámci sběru statistických dat EZ prostřednictvím ÚZEI jsou sledovány i tržní ukazatele hospodaření v EZ, zejména údaje o uplatnění bioprodukce na trhu
- v rámci projektu MZe „Podpora rozvoje regionálního odbytu biopotravin“ je od roku 2009 podpořeno poradenství pro ekologické farmáře zaměřené na zlepšení ekonomiky podniku, včetně výběru vhodných poradců

in the Great Hall of the former Institute for Agricultural and Food Information in Prague and was organised by PRO-BIO Association of Organic Farmers with the financial support and cooperation of the Animal Protection Trust.

- the 2nd edition of the OF textbook focuses particularly on organic breeding of livestock, including a separate chapter on animal welfare and legislation on this issue in CZ and the EU. The textbook was published by PRO-BIO Association with the financial support and cooperation of the MoE and the Animal Protection Trust.

- an independent conference on “Animal health in Organic Farming” was held within the international conference Bioacademy 2005 in Lednice na Moravě. The themes discussed included legislation, outdoor rearing, alternative approaches to medical treatment and the importance of prevention. The proceedings are available at www.pro-bio.cz

2.6 Business Economics

Business economics cannot be considered an independent priority, as it is closely linked to all other priorities of the Action Plan (especially to processing and sale, consultancy, education or animal welfare). In this context the Action Plan stated the need to increase support for organic food processing, livestock rearing, diversification of activities (agrotourism) and production of regional specialities. Other tasks mostly related to consultancy and were, or still are, resolved within the “Consultancy” Priority – e.g. a list of accredited OF advisers was drawn up.

The following activities, in particular, were carried out:

- within the Rural Development Programme 2007–2013 there is a system of preferential points allowances, launched in 2007, for investment projects by organic food producers (support for the construction of premises for production and storage of organic foods) and for organic farmers and their investment projects relating to the area of agrotourism,
- within the MoA “Organic Farming and Organic Food Processing” project, successful organic farms focusing on the protection of the environment were supported from the year 2008 within the “Organic Farmers for Nature” project. The benefit of these farms to the environment was publicised (via information leaflets, information boards on the farms, excursions to the farms etc.),
- in gathering statistical data on OF via the Institute of Agricultural Economics and Information market indicators of OF management are monitored, especially data on the success of organic production on the market,
- advisory services for organic farmers focusing on improving their business economics have been supported since 2009 within the MoA project “Support for the Development of Regional Sale of Organic Food”, including selection of suitable advisers,

- prostřednictvím svazu PRO-BIO bylo průběžně poskytováno poradenství pro farmáře zaměřené na požadavky administrativního systému EZ

- the PRO-BIO Association continuously ensured advisory services for organic farmers focusing on requirements of the administrative system of organic farming.

2.7 Nástroje politiky, politická řešení

Usnesením vlády č. 236/2004 k akčnímu plánu bylo ministru zemědělství uloženo vytvořit pro realizaci cílů akčního plánu meziresortní pracovní skupinu. Tato pracovní skupina byla vytvořena ze zástupců dotčených resortů a krajů. Skupina byla spojena s expertními pracovními skupinami, pravidelně se scházela a dávala doporučení MZe k naplnění cílů akčního plánu.

Byly realizovány především následující aktivity:

- po přijetí akčního plánu vládou ČR v roce 2004 byl akční plán také schválen Stálým výborem EK pro ekologické zemědělství
- v rámci tematického úkolu ÚZEI jsou od roku 2006 každoročně sledovány statistické údaje EZ, které jsou následně MZe zveřejňovány
- v rámci projektu MZe „Zavádění biopotravin do škol a předškolních zařízení“ dochází od roku 2009 k praktickému zavádění biopotravin do stravovacích zařízení škol a předškolních zařízení
- byla navázána spolupráce s evropskými organizacemi zabývajícími se problematikou EZ, zejména s výzkumným ústavem EZ FiBL ze Švýcarska a s organizací IFOAM EU Group se sídlem v Bruselu
- byla navázána spolupráce s národními nevládními organizacemi, zejména se Svazem ekologických zemědělců PRO-BIO nebo s organizací Bioinstitut, o. p. s.

2.7 Policy Tools and Solutions

The Czech Government Resolution No. 236/2004 on the Action Plan required the Ministry of Agriculture to create an interdepartmental work group for the implementation of the Action Plan. The work group consisted of representatives of the relevant departments and regions. It was in contact with the expert work groups, met regularly and gave the MoA recommendations on fulfilling the aims of the Action Plan.

The following activities, in particular, were carried out:

- after approval of the Action Plan by the Czech Government in 2004 the AP was also approved by the EU Standing Committee on Organic Farming.
- since 2006, statistical data on OF has been monitored annually within an IAEI thematic task and subsequently published by the MoA,
- within the MoA project “Organic Foods: Introduction to Schools and Pre-school Institutions” organic foods have been introduced to the school meal system of schools and pre-school institutions since 2009,
- cooperation with European organizations active in the field of OF has begun, especially with the Swiss FiBL Research Institute of Organic Agriculture and with IFOAM EU Group based in Brussels,
- cooperation with national NGOs has begun, especially with the PRO-BIO Association of Organic Farmers and with Bioinstitut o.p.s.

3 SOUČASNÝ STAV EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR

3. THE CURRENT SITUATION IN ORGANIC FARMING IN CZ

3.1 Statistika dotace a kontrola v EZ

3.1.1 Aktuální statistické údaje EZ

V posledních několika letech došlo v České republice k dynamickému nárůstu počtu ekologických farem i výrobců biopotravin (viz tabulka 2). Podíl ekologicky obhospodařované plochy dosáhl k 20. 8. 2010 10,42 % celkové zemědělské plochy vedené v katastru nemovitostí (cca 4,2 mil. ha). Pokud bychom vycházeli z údajů o aktivním užívání zemědělské půdy subjekty podnikajícími v zemědělství, kde výměra činí cca 3,5 mil. ha, byl by podíl ještě vyšší.

Zájem o tento způsob hospodaření nastal zejména díky zvýšení a stabilizaci státní podpory v rámci Programu rozvoje venkova. Dalším faktorem byla stoupající poptávka po biosurovinách ze strany výrobců biopotravin a zahraničních odběratelů a v neposlední řadě i zájem spotřebitelů, vyvolaný řadou informačních kampaní státu i maloobchodních řetězců, které propagovaly biopotraviny zejména jako součást moderního a zdravého životního stylu. Do srpna 2010 se zvýšil počet výrobců biopotravin na celkových 643 podniků.

K poměrně velkému nárůstu došlo i ve výměře trvalých kultur, a to zejména v sadech (4 650 ha). Za poslední dva roky rapidně stoupl počet vinařů, kteří vstoupili do systému EZ, a předpokládá se jejich další navýšení. Důvodem jejich zájmu jsou i neobsazené pozice na trhu s biovinem a možnost exportu.

3.1 Subsidy and inspection statistics in OF

3.1.1 Current statistical data in OF

Over the past few years there has been a dynamic increase in the number of organic farms and producers of organic foods in the Czech Republic (see Table 2). The proportion of organically farmed land, to 20.08.2011, amounted to 10.42% of all farm land registered in the property register (ca 4.2 mil. ha). If we were to go by data on active use of farm land by subjects engaged in agriculture, where the acreage is ca 3.5 mil. ha, the proportion would be even greater.

Interest in this form of management is largely due to increases and stability in state subsidies within the Rural Development Programme. Another factor has been the growing demand for organic raw materials from the producers of organic foods, foreign purchasers and, of course, consumers, stimulated by a series of information campaigns by the government and

retail chains which have particularly promoted organic foods as an integral element of a modern and healthy lifestyle. By August 2010 the number of organic food producers had risen to 643 enterprises.

There was also a relatively large increase in permanent culture acreage, especially in orchards (4,650 ha). In the last two years there has been a rapid increase in the number of wine-makers joining the OF system and this looks set to continue. The reason for their interest is the available position on the organic wine market and the export potential.

Struktura půdního fondu v ekologickém zemědělství je ve většině krajů podobná celorepublikovému průměru. S 80 % dominují trvalé travní porosty (TTP), orná půda tvoří cca 13 %. Z celkového počtu 2 689 farem provozuje cca 280 ekofarek také souběžnou konvenční produkci na výměře cca 50 000 ha, což představuje asi 12 % z celkové výměry EZ.

The structure of land use in organic farming throughout the majority of regions is similar to the national average. Permanent grassland dominates with a proportion of 80%, arable land accounts for 13%. Of a total 2,689 farms ca 280 organic farms also have concurrent conventional production on an acreage of about 50,000 ha, which represents about 12% of total OF acreage.

Tabulka 2: Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	Nárůst za leden– prosinec 2009	Nárůst za leden– prosinec 2009 (%)
Počet výrobců biopotravin	410	497	87	22
Počet ekofarek	1 802	2 689	887	49
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	338 722	398 407	59 685	18
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	7,97	9,38	1,41	---
Výměra orné půdy (ha)	34 990	44 906	9 916	28
Výměra trvalých travních porostů (ha)	278 913	329 232	50 319	18
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	2 777	3 678	901	32
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	408	645	237	58
Výměra trvalých kultur (chmelnice) (ha)	0	8	8	---
Ostatní plochy (ha)	21 634	19 890	- 1 744	- 8

Table 2: Comparison of basic statistical indicators in organic farming

	31.12.2008	31.12.2009	Increase in Jan– Dec 2009	Increase in Jan– Dec 2009 (%)
Number of organic food producers	410	497	87	22
Number of organic farms	1,802	2,689	887	49
Organic farmland acreage (ha)	338,722	398,407	59,685	18
Proportion of organic management in total farmland acreage (%)	7.97	9.38	1.41	---
Arable land (ha)	34,990	44,906	9,916	28
Permanent grassland (ha)	278,913	329,232	50,319	18
Permanent vegetation acreage (orchards) (ha)	2,777	3,678	901	32
Permanent vegetation acreage (vineyards) (ha)	408	645	237	58
Permanent vegetation acreage (hop-fields) (ha)	0	8	8	---
Other land (ha)	21,634	19,890	- 1,744	- 8

Tabulka 3: Porovnání základních statistických ukazatelů EZ s okolními státy v roce 2009

Ukazatel	Rakousko	Německo	Polsko	Slovensko	ČR
Počet ekofarek	20 000	20 000	15 000	1 000	2 689
Výměra zemědělské půdy v EZ	493 000	908 000	314 000	141 000	398 407
Podíl EZ (%)	15,5	5,4	2,0	7,3	9,38
Výměra orné půdy (%)	18,3	29,7	25,8	12,2	11,38
Výměra TTP (%)	68,7	49,7	37,6	69,1	82,63

Table 3: Basic statistical indicators in organic farming compared to neighbouring countries in 2009

Indicator	Austria	Germany	Poland	Slovakia	Czech Rep.
Number of organic farms	20,000	20,000	15,000	1,000	2,689
Organic farmland acreage	493,000	908,000	314,000	141,000	398,407
Proportion of organic farmland (%)	15.5	5.4	2.0	7.3	9.38
Arable land acreage (%)	18.3	29.7	25.8	12.2	11.38
Permanent grassland acreage (%)	68.7	49.7	37.6	69.1	82.63

3.1.2 Státní podpora ekologického zemědělství

MZe podporuje ekologické zemědělství již od roku 1998, a to podporou na plochu zařazenou do ekologického zemědělství. Od roku 2007 MZe zavedlo zcela nové podpůrné nástroje pro rozvoj ekologického zemědělství, včetně informování spotřebitele.

3.1.2 State support for organic farming

The MoA has supported organic farming since 1998 in the form of a subsidy for organic-registered land given to farming. Since 2007 the MoA has implemented completely new support instruments for the development of organic farming including consumer information.

Podpora ekologických zemědělců

Tradiční podpora pro ekologické zemědělce, dotace na plochu zařazenou do přechodného období nebo ekologického zemědělství, je v současné době vyplácena z Programu rozvoje venkova 2007–2013 (PRV), kde je ekologické zemědělství jedním z tzv. agroenvironmentálních opatření, podpora se liší podle obhospodařované kultury (viz tabulka 3).

Support for organic farmers

The traditional financial support for organic farmers, subsidies for land within the conversion period or fully organic agriculture, are currently paid from the Rural Development Programme 2007-2013 (RDP), where organic farming is one of the so-called agro-environmental measures, subsidies vary according to land use. (see Table 3).

Tabulka 4: Výše dotace na ekologické zemědělství v letech 2004–2010

Kultura	2004–2006 (HRDP) (Kč/ha/rok)	2007–2013 (PRV) (EUR/Kč/ha/rok) Přepočítávací kurz na Kč pro rok 2010: 26,285
Orná půda	3 520	155/ 4 074
Trvalé travní porosty	1 100	71 (89)*/ 1866 (2 339)
Zelenina a speciální byliny na orné půdě	11 050	564/ 14 824
Trvalé kultury (sady, vinice)	12 235	849/ 22 382
Trvalé kultury (extenzivní sady)	12 235	510/ 13 405

*nižší sazba je určena pro ekozemědělce se souběžnou konvenční produkcí, vyšší sazba je pro 100% ekozemědělce

Table 4: Level of subsidies for organic farming 2004 - 2010

Type of culture	2004–2006 (HRDP) (CZK/ha/year)	2007–2013 (RDP) (EUR/CZK/ha/year) Rate of exchange in 2010: Euro = 26,285 CZK
Arable land	3,520	155/ 4,074
Permanent grassland	1,100	71 (89)*/ 1,866 (2,339)
Vegetables and special herbs on arable land	11,050	564/ 14,824
Permanent culture (orchards, vineyards)	12,235	849/ 22,382
Permanent culture (extensive orchards)	12,235	510/ 13,405

*the lower rate is for organic farmers with parallel conventional production, the higher rate is for 100% organic farmers

Tabulka 5: Vyplacené finanční prostředky v rámci dotace na plochu zařazenou do ekologického zemědělství v letech 1998–2009

Rok	Vyplacené finanční prostředky (Kč)
1998	48 091 000
1999	84 168 000
2000	89 101 971
2001	167 966 104
2002	210 861 131
2003	230 810 809
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	539 883 176
2008	691 674 517
2009	980 809 000

Table 5: Financial means paid within acreage subsidies for land registered as organic 1998 - 2009

Year	Subsidies paid (CZK)
1998	48,091,000
1999	84,168,000
2000	89,101,971
2001	167,966,104
2002	210,861,131
2003	230,810,809
2004	292,200,000
2005	285,828,855
2006	304,995,064
2007	539,883,176
2008	691,674,517
2009	980,809,000

Od roku 2007 začalo být ekologické zemědělství podporováno nejenom v rámci dotace na plochu v Ose II PRV, ale také výrazným bodovým zvýhodněním ekologických zemědělců při hodnocení investičních projektů v rámci Osy I a III PRV. Ekologičtí zemědělci tak měli mnohem vyšší šanci, že jejich projekt bude schválen a financován. V Ose I byly ekologičtí zemědělci bodově zvýhodněni v rámci opatření „Modernizace zemědělských podniků“ a „Zahájení činnosti mladých zemědělců“, v Ose III v rámci opatření „Podpora cestovního ruchu“ (agroturistika) a „Diverzifikace činností nezemědělské povahy“.

Since 2007 organic farming has been supported not only in the form of acreage subsidies within Axis II RDP, but also in the form of a significant preferential points allowance for organic farmers in evaluation of investment projects within Axes I and III RDP. Organic farmers therefore have a much better chance of their projects being approved and financed. In Axis I organic farmers were given a points evaluation within the measures “Modernisation of agricultural holdings” and “Setting up of young farmers”, in Axis III within the measures “Support for tourism activities” (agrotourism) and “Diversification into non-agricultural activities”.

Podpora výrobců biopotravin

Podobně jako ekologičtí zemědělci i výrobci biopotravin jsou od roku 2007 bodově zvýhodněni v Ose I PRV v rámci opatření „Přidávání hodnoty zemědělským i potravinářským produktům“. V rámci tohoto opatření byli podpořeni i faremní zpracovatelé biopotravin. Výrobci biopotravin (faremní i nefaremní) tak mají možnost s podporou státu investovat do výstavby nebo rekonstrukce prostor na výrobu nebo skladování biopotravin nebo do marketingu biopotravin.

Support for producers of organic foods

As with organic farmers, producers of organic foods have also been given a preferential points allowance since 2007 under Axis I RDP within the measure “Adding value to agricultural and food products”. Within this measure farm-processors of organic foods have also received support. Producers of organic foods (farm-based or off-farm) therefore have the option of investment, with State support, in the construction or reconstruction of premises for the production or storage of organic foods, or investment in marketing organic foods.

Výraznému nárůstu počtu výrobců biopotravin přispěla také zvýšená poptávka spotřebitelů, která přesvědčuje stále více zpracovatelů, že produkce biopotravin je dobrá podnikatelská příležitost.

Z předchozího textu vyplývá, že ekologičtí zemědělci i výrobci biopotravin jsou podporováni také v rámci investičních opatření PRV. Podrobné údaje o jednotlivých dotačních titulech PRV ukazují následující tabulky:

The significant increase in the number of producers of organic foods was also due to increasing consumer demand, which is persuading more and more producers that organic food production is a good business opportunity.

From the above text it is evident that organic farmers and producers of organic foods are also supported within the RDP investment measures. Detailed information on individual RDP subsidy titles is given in the following table:

Tabulka 6: Počet schválených žádostí a požadovaná výše dotace u investičních opatření PRV pro ekozemědělce v letech 2008 a 2009

Opatření PRV	Počet schválených žádostí celkem		Počet schválených žádostí s preferencí EZ		Požadovaná výše dotace (Kč)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Modernizace zemědělských podniků	633	1 025	127	221	178 002 000	317 750 000
Zahájení činnosti mladých zemědělců	301	398	153	248	165 935 000	271 632 000
Diverzifikace činností nezemědělské povahy	19	48	2	7	1 760 000	12 143 000
Podpora cestovního ruchu	113	98	29	30	75 149 000	92 090 000
Celkem	1 066	1 569	311	506	420 846 000	693 615 000

Table 6: Number of approved applications and requested level of subsidy within RDP investment measures for organic farmers in 2008 and 2009

RDP measure	Total number of approved applications		Number of approved applications with OF preference		Requested level of subsidy (CZK)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Modernisation of agricultural holdings	633	1,025	127	221	178,002,000	317,750,000
Setting up of young farmers	301	398	153	248	165,935,000	271,632,000
Diversification into non-agricultural areas	19	48	2	7	1,760,000	12,143,000
Encouragement of tourism activities	113	98	29	30	75,149,000	92,090,000
Total	1,066	1,569	311	506	420,846,000	693,615,000

Tabulka 7: Přehled zájmu výrobců biopotravin o podporu v dosud vyhlášených kolech opatření PRV „Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům“

Rok	Počet podaných žádostí	Počet schválených žádostí	Požadovaná výše dotace (Kč)
2007	62	62	240 540 050
2008	87	87	309 442 526
2009	35	35	157 591 389

Table 7: Summary of interest in support expressed by organic food producers within calls for RDP funding applications to date for the title “Adding value to agricultural and food products”

Year	Number of applications submitted	Number of applications approved	Requested level of subsidy (CZK)
2007	62	62	240,540,050
2008	87	87	309,442,526
2009	35	35	157,591,389

Z dosavadních zkušeností při realizaci těchto investičních forem podpory vyplývá velmi vysoký zájem zejména o opatření „Zahájení činnosti mladých zemědělců“ i „Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům“. Již od roku 2009 došlo ke zpřísnění podmínek pro čerpání této podpory pro výrobce biopotravin, kdy byla nově přidána podmínka minimálního bioobratu žadatele tak, aby podpora směřovala ke skutečným výrobcům biopotravin.

Kromě přímé finanční podpory byla realizována také nepřímá podpora formou zvýšení informovanosti spotřebitelů o ekologickém zemědělství. Hlavní informační a propagační aktivitou je státní informační kampaň realizovaná s 50 % finanční podporou EU, kdy celkový rozpočet kampaně pro roky 2008–2010 je cca 25 mil. Kč. Další pravidelnou aktivitou je každoroční akce „Září – Měsíc biopotravin“. Akce je realizována pravidelně od roku 2005, v roce 2010 s rozpočtem cca 300 000 Kč.

Experience to date shows that, in implementing these investment forms of financial support, there is great interest particularly in the measures “Setting up of young farmers” and “Adding value to agricultural and food products”. From 2009 there was a tightening of conditions for entitlement to these subsidies for producers of organic foods. Applicants must now satisfy a new condition requiring a minimum organic-turnover to ensure that funding is channelled towards genuine producers of organic foods.

Apart from direct financial support indirect support has been implemented in the form of increasing consumer knowledge of organic farming. The main informational and promotional activity is a government information campaign carried out with 50% funding from the EU, where the overall budget for the campaign for 2008–2010 was ca 25 mil. CZK. Another regular activity is the annual event “September – Organic Food Month”. This event has taken place regularly since 2005, in 2010 the budget was ca 300,000 CZK.

3.1.3 Kontrolní systém ekologického zemědělství

Kontrola EZ má již v ČR dlouhou tradici. Dodržování zásad ekologického hospodaření a kontrolní činnosti spojené s vydáním osvědčení o původu bioproduktu, biopotravin nebo ostatního bioproduktu provádějí v ČR v současné době, na základě pověření MZe, tři soukromé kontrolní subjekty (KEZ, o. p. s., ABCERT AG, organizační složka, a Biokont CZ, s. r. o.) a nově také státní kontrolní orgán – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ). Tato organizace zajišťuje úřední kontrolu dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat.

Roziřování počtu kontrolních subjektů z jedné na tři přineslo do této oblasti konkurenci, čímž vznikla potřeba jednotného přístupu k certifikovaným podnikům. Za tímto účelem začalo MZe od roku 2010 vydávat metodické pokyny pro ekologické zemědělství, které jsou kontrolní subjekty povinné dodržovat. Metodické pokyny se týkají například problematiky udělování výjimek v EZ nebo problematiky managementu ekologických sadů.

3.2 Hlavní prioritní oblasti ekologického zemědělství

3.2.1 Trh s biopotravinami a důvěra spotřebitele

Spotřeba biopotravin v České republice dosáhla v roce 2008 1,8 miliardy korun, což je nárůst o 40% oproti roku 2007 (+510 mil. Kč). Od roku 2005 se obrat s biopotravinami v České republice zvýšil více než 3,5krát. V současné době činí spotřeba biopotravin cca 2 mld. Kč ročně. Průměrná spotřeba na osobu v roce 2008 činila 176 korun a biopotravin se na celkové spotřebě potravin a nápojů podílely 0,75% (+36% oproti roku 2007).

V roce 2008 se zastavil podíl biopotravin z dovozu na celkové spotřebě, tento podíl klesl o 5 procent na 57 procent. Podíl v České republice vyrobených biopotravin tak dosáhl podílu 43 procent. Nárůst v České republice vyrobených biopotravin v letech 2006 a 2007 byl meziročně o 42 %, respektive o 47 %, ale v roce 2008 již o 58 %.

Je nicméně třeba si uvědomit, že řada v České republice vyráběných biopotravin obsahuje dovážené suroviny nebo se v tuzemsku pouze přebaluje. Přesto ale počet domácích výrobců biopotravin roste a s tím i objem české bioprodukce. Zejména v kategoriích hovězího masa, pečiva, mléka a koření je vysoký podíl domácích biopotravin.

Výrazně roste podíl nadnárodních maloobchodních řetězců na úkor všech ostatních prodejních míst s výjimkou gastronomie. V prodejnách zdravé výživy a biopotravin utratili Češi v roce 2008 celkem 324 mil. Kč, což představuje druhý největší podíl na trhu, a to 18%.

Třetím největším prodejním místem jsou lékárny, které představují podíl 4% na celkovém obratu. I tento prodejní kanál rostl podstatně pomaleji než celý trh, jen o 12%.

V roce 2008 výrazně vzrostl obrat s biopotravinami v gastronomických provozovnách, a to o celých 66%, na téměř 11 mil. Kč. Podíl tohoto místa obdoby tak v 2008 dosáhl 0,6%.

3.1.3. Organic farming inspection system

Inspection in organic farming has been carried out for many years in the Czech Republic. At the present time, supervision of adherence to the principles of OF and inspection activities relating to certification of the origin of organic products, either food or otherwise, is carried out by three private inspection bodies authorized by the Czech MoA (KEZ o.p.s., ABCERT AG - organizational dept., and Biokont CZ, s.r.o.) and now also a State inspection authority – Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture (ÚKZÚZ). This organization ensures official inspection according to Regulation (EC) No. 882/2004 of the European Parliament and of the Council on official controls performed to ensure the verification of compliance with feed and food law, animal health and animal welfare rules.

The increase in the number of inspection bodies from one to three has brought competition to this field of activity, so it was necessary to unify their approach to the certified companies. Therefore, from the year 2010, the MoA has issued procedural instructions for inspection of organic farms which the inspection bodies are obliged to adhere to. The instructions include e.g. the question of granting exceptions in OF or the management of organic orchards.

3.2 Main priority areas in organic farming

3.2.1 Organic food market and consumer confidence

Consumption of organic food in the Czech Republic has reached 1.8 billion CZK in 2008 which is a 40% increase compared to the year 2007 (+ 510 mil. CZK). Since 2005 organic food turnover has grown more than threefold in the Czech Republic. At present, organic food consumption amounts to ca 2 billion CZK per year. The average per capita consumption in 2008 was 176 CZK and the share of organic foods was 0.75% of total food and drink consumption (+36% compared to the year 2007).

In 2008 the share of imported organic food in total consumption stopped rising and even fell by 5% – to 57%. Thus the share of Czech-produced organic foods grew to 43%.

A year-on-year increase in Czech-produced organic foods was 42% in 2006 and 47% in 2007, but (as much as) 58% in 2008.

Nevertheless, it must be noted that numerous Czech-produced organic foods contain imported raw materials or are only re-packed in the Czech Republic. Despite this the number of Czech producers of organic food is increasing, along with the volume of Czech organic produce. A high share of Czech-made organic foods is especially evident in the categories of beef, bakery products, milk and spices.

There has been significant growth in the proportion of multi-national retail chains – at the expense of all other sales points, with the exception of gastronomy. In health shops and organic food shops Czech consumers spent 324 million CZK in 2008 which is the second largest proportion of the market, i.e. 1.8%. The third strongest type of sales point is pharmacies, representing a 4% share in total turnover. Even this sales channel has grown considerably more slowly than the whole market, only by 12%.

The year 2008 saw a significant increase in organic food turnover in gastronomic services – up by 66% to nearly 11 million CZK. Thus gastronomy achieved a 0.6% share in 2008.

Organic foods sold directly on farms or market places amounted to approximately 25 million CZK which gave direct sale a 1.4% share of total market turnover. A project of farmers markets was launched in 2010 in Prague and other Czech cities, where direct sale by organic farmers has been very successful.

3.2.2 Promotion and education

The most significant activities in this area include the information-education campaign by the MoA and consumer-targeted campaigns carried out by individual retail chains. These campaigns mainly emphasize the health benefit of organic foods and environmental advantage of organic farming. NGO activities in this area mostly relate to specific projects and involve communication on precise topics.

The organic farming sector does not have a unified state concept for promotion and education which may rather reduce the effectiveness of individual activities and positive effect on the final consumer of organic

Přibližně za 25 mil. Kč se prodá biopotravin přímo na farmách či tržišťích, což přímému marketingu ekologických zemědělců dává podíl na celkovém trhu ve výši 1,4%. V roce 2010 byl realizován projekt farmářských trhů v Praze a dalších velkých městech, na kterých se výrazně uplatňuje přímý prodej biopotravin.

3.2.2 Propagace a osvěta

Mezi nejvýznamnější aktivity v oblasti propagace patří informačně osvětová kampaň MZe a spotřebitelské kampaně realizované jednotlivými maloobchodními řetězci určené pro spotřebitele. Tyto kampaně akcentují zejména zdravotní benefity biopotravin a environmentální výhody EZ. Aktivity nevládních organizací v této oblasti jsou většinou spojeny s konkrétními projekty a jedná se o komunikaci specifických témat.

Sektor ekozemědělství nedisponuje jednotnou státní koncepcí propagace a osvěty, což může snižovat účinnost jednotlivých aktivit a pozitivní dopady na konečného spotřebitele biopotravin. Propagace a osvěta by proto měla být cílena na širší okruh cílových skupin než dosud a v budoucnu by měla být rozšířena o témata zaměřená na environmentální a ekonomické přínosy, kterými systém ekologického zemědělství může společnosti přispívat. Informace by měly být poskytovány srozumitelnou, pro cílové skupiny odpovídající, formou tak, aby napomohly k získání důvěry jak na straně odborné a zemědělské veřejnosti, tak i na straně konečných spotřebitelů.

Jako zásadní téma ke komunikaci vůči spotřebitelské veřejnosti je posílení důvěryhodnosti EZ. Cílem této propagace by měla být fakta podložená osvěta a seznámení široké veřejnosti s dopady EZ, představení EZ jako životní filozofie přispívající k odstranění ekologických zátěží a zlepšení stavu životního prostředí a zlepšení pohody zvířat. Prioritou v této oblasti je vytvoření jednotné koncepce propagace a osvěty EZ, optimálně s návazností na příslušné dotační tituly. Komunikační strategie by měla zahrnovat komunikaci všech výše zmíněných oblastí, opomíjena by neměla být témata týkající se přínosů EZ v oblasti venkovské ekonomiky (rodinné farmy, agroturistika, faremní produkce, přímý prodej, lokální původ apod.). V této koncepci by nemělo být opomíjeno ani to, že produkty EZ nejsou prezentovány pouze biopotravinami, ale na významu nabývají také biosuroviny pro jiná odvětví průmyslu, jako je textilní či farmaceutický.

Směrem k zemědělské veřejnosti by měly být komunikovány relevantní a seriózní informace o srovnání konvenčního, integrovaného a ekologického zemědělství, porovnání důležitých parametrů, jako je produktivita, ekonomická udržitelnost, tržní uplatnitelnost apod., včetně zprostředkování informací týkajících se inovací a nových poznatků z oblasti výzkumu. Dále se jedná o informace o poptávce v zahraničí spolu s informacemi, jak své produkty z EZ co nejlépe uplatnit.

3.2.3 Poradenství, výzkum, vzdělávání

Jedním z klíčových faktorů EZ, jako nově se rozvíjejícího sektoru, je znalostní systém, jehož důležitou součástí je vzdělávací systém, který připravuje potřebné odborníky. EZ se vyučuje především na některých středních a vysokých školách. V tomto oboru je stále nedostatek odborníků a ve školství dosud chybí odborníci s dostatečnými praktickými zkušenostmi. Výzkum dosud neposkytuje dostatek informací pro zemědělskou praxi a jeho rozsah i zaměření neodpovídá významu ekologického zemědělství a nenaplnuje dosud potřeby odpovídajících znalostí (např. technologie pěstování konkrétních plodin).

Výzkumem se zabývá dosud cca 20 organizací. Jedná se ale pouze o jednotlivé, na sebe nenavazující projekty. Žádná z výzkumných organizací není na EZ specializována. Nízké je zapojení do mezinárodních výzkumných projektů. Chybí projekty aplikovaného výzkumu v oblasti zpracování biosurovin. Jen malá část z akreditovaných poradců se na plný úvazek poradenství v EZ věnuje (méně než 10 poradců). Chybí výzkumné projekty zaměřené na sledování kvality vstupních surovin pro návazný zpracovatelský průmysl z hlediska postupů ekologického zemědělství, projekty na sledování kvality samotných biopotravin s dopadem na zvýšení důvěryhodnosti a „pravosti“ biopotravin.

Univerzity a výzkumné ústavy neposkytují poradenství systematicky. Profesionální poradenství je poskytováno organizací EPOS, firmou Biokont Laboratory, a pro své členy jej poskytuje PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců. V oblasti ekologické produkce vína působí svaz EKOVÍN a v oblasti včívky zvířat (skotu) MIKROP Čebín. Mezi poradci chybí specialisté na různé oblasti zemědělské praxe i pro oblast potravinářství

food. Therefore promotion and education should focus on a wider range of target groups than at present and should, in the future, be extended to cover themes focusing on environmental and economic benefits that organic farming can provide for society. Information should be provided in an understandable form relevant to target groups, to win the confidence of the specialist public, farmers and final consumers.

The main theme for communication with the consumer public is the greater credibility of organic farming. Such promotion should aim at fact-based education and acquainting the general public with the effect of OF, introducing OF as a lifestyle contributing to the removal of ecological burden, improvement in the condition of the environment and improvement in animal welfare. The creation of a unified concept of OF promotion and education, ideally in relation to relevant subsidy titles, is the priority in this area. The communication strategy should include communication between all afore-mentioned areas and should include themes relating to OF benefit to rural economics (family farms, agrotourism, farm production, direct sale, local origin etc.). The concept should not overlook the fact that products of organic farming means not only organic foods but also organic raw materials for other branches, such as the textile or pharmaceutical industries.

The farming public should be provided with serious and relevant information about the comparison of conventional, integrated and organic agriculture, the comparison of important parameters, e.g. productivity, economic sustainability, market success etc., including information on innovation and new findings from research, as well as information on foreign demand together with information on the best options for sale of various OF products.

3.2.3 Consultancy, research, education

One of the key factors of OF as a newly developing sector is the system of know-how, an important part of which is the education system which prepares the required specialists. OF is primarily taught at certain secondary schools and universities. There is still a lack of experts in this area – specialists with sufficient practical experience are lacking in the school system. Research still does not provide enough information for agricultural practitioners and its range and focus does not correspond to the importance of organic farming and thus cannot meet the need for relevant knowledge (e.g. techniques of growing individual crop species).

Na druhé straně v současné době probíhá relativně velké množství vzdělávacích seminářů pro zemědělce včetně praktického vzdělávání na ekologických farmách a polních dnů.

Vzdělávání a poradenství je podporováno prostřednictvím titulu „9: Poradenství a vzdělávání“ v rámci národních dotací, současně prostřednictvím opatření v rámci PRV. Dalším zdrojem podpory jsou projekty financované z „Programu udržitelné spotřeby a výroby“ „Ekologické zemědělství a biopotraviny, a to víceleté projekty do konce roku 2011 „Ekologické zemědělství a zpracování biopotravin“, „Zavádění biopotravin do škol a předškolních zařízení“ a „Podpora rozvoje regionálního odbytu biopotravin“.

Prioritou v této oblasti proto je vybudování poradenské základny pro EZ, jež by začínajícím, ale i stávajícím ekologickým zemědělcům a výrobcům biopotravin poskytovala dostatek relevantních informací. Informace o EZ a bioprodukcí by se měly objevovat již na mateřských školách, následně pak by měly být zahrnuty do osnov základní i střední školy, a to v rámci výuky biologie. Zde si akční plán klade cíl propojení některých aktivit MZe s aktivitami a možnostmi ministerstva školství a jejich podíl na zlepšování situace v ČR v této oblasti. Jednou z prioritních oblastí by mělo být také vytvoření databáze možných odborníků, kteří budou ochotni problematiku EZ a bioprodukcí na jednotlivých stupních vzdělání přednášet a kteří budou mít k tomu odpovídající vzdělání anebo zkušenosti a znalosti.

3.2.4 Přínosy EZ pro životní prostředí a pohodu hospodářských zvířat

Přínosy ekologického zemědělství pro životní prostředí

Na základě dosud provedených výzkumů lze usuzovat, že struktura ekologické produkce, zákaz používání lehce rozpustných minerálních N-hnojiv a syntetických prostředků na ochranu rostlin a další opatření jsou významným přispěním EZ k ochraně povrchových i podzemních vod. Samotné hospodaření v EZ vyžaduje obnovení přirozených procesů v půdě, což je významný faktor v ochraně půd jako neobnovitelného zdroje. Většina výzkumných studií (zpravidla zahraničních) prokázala vyšší stupeň biologické rozmanitosti na plochách obhospodařovaných v rámci EZ (v ČR studováno např. na vinicích).

Vliv EZ na životní prostředí nebyl v ČR dosud v dostatečné míře posuzován, a proto v této oblasti není dostatek regionálně specifických informací. Nicméně některé výzkumy prokázaly pozitivní vliv ekologicky obhospodařované plochy na okolní biodiverzitu a stabilitu biotopů. Udržování ekosystémových služeb a ochrana složek životního prostředí, které může ekologické zemědělství nabízet společnosti, nejsou v současné době poskytovány na dostatečné úrovni. V praxi zatím nejsou zpracovány indikátory, pomocí kterých by bylo možné odpovídajícím způsobem hodnotit a odměňovat pozitivní vlivy systému EZ na životní prostředí, současně chybí nástroje umožňující vycházet v rámci dotačních podpor vstřícně komplexnímu přístupu, který by respektoval produkční a mimoprodukční funkce EZ.

Přínosy ekologického zemědělství pro pohodu zvířat

Pravidla ekologického zemědělství, zejména pravidla pro ustájení hospodářských zvířat s přístupem do venkovních výběhů či na pastvu, zajišťují při kvalitním managementu chovu dobrou pohodu zvířat, tzn. že zvířatům jsou úspěšně vytvářeny podmínky, které odpovídají jejich

There are about 20 companies in CZ involved in research. However, they carry out individual, unrelated projects. There is no research organization specialising in OF. Participation in international research projects is also low. There are no applied-research projects on the processing of organic raw materials. Only a small number (less than 10) of the accredited advisers deals with OF consultancy full time. There are no projects focusing on monitoring the quality of input materials for the processing industry in terms of OF methods, no projects monitoring the quality of organic foods themselves which could increase the credibility and authenticity of organic foods.

Universities and research institutes do not provide consultancy systematically. Professional advisory services are provided by EPOS Biokont Laboratory and – for its members – by PRO-BIO Association of Organic Farmers. EKOVIN Association is active in the area of organic wine-making and MIKROP Čebín in the field of animal (cattle) nutrition. Specialists in various areas of practical agriculture and the food industry are missing among advisers. On the other hand, there has recently been a relatively high number of educational seminars for farmers, including practical training on organic farms and “field days”.

Education and consultancy is supported through Subsidy Title No. 9: “Consultancy and education” within the framework of national subsidies, and concurrently through measures within the RDP. Another source of support is for projects financed from the Programme of sustainable consumption and production: “Organic Farming and Organic Foods” and long-term projects running until the end of 2011 “Organic Farming and Organic Food Processing”, “Introducing Organic Foods to School and Pre-school Catering” and “Support for Regional Sale of Organic Foods”.

The establishment of an OF advisory base is therefore a priority in this area, to provide both beginners and experienced farmers or producers of organic foods with sufficient relevant information. Information on OF and organic products should be available as early as in kindergartens and consequently be included in primary and secondary school curricula within teaching on Biology. Here the Action Plan aims to link some MoA activities with activities and possibilities of the Ministry of Education, to improve the situation in this field in CZ. The priorities should also include the creation of a database of relevantly qualified and/or experienced and knowledgeable specialists who would be willing to teach the topic of OF and organic produce at individual school levels.

3.2.4 The benefit of OF to the environment and animal welfare

The benefit of organic farming to the environment

On the basis of research carried out so far we can assume that the structure of organic production, the prohibition of easily soluble N-based mineral fertilizers and synthetic plant protection, among other measures, are a significant OF contribution to the protection of surface-water and groundwater. Farming land organically in itself requires the renewal of the natural processes in the soil, which is an important factor in protection of soil as a non-renewable resource. The majority of research studies (mostly foreign) proves a higher level of biological diversity on organically managed land (in CZ this has been studied e.g. in vineyards).

The influence of OF on the environment has not yet been assessed to a sufficient extent in CZ; therefore there is a lack of regionally specific information in this field. However, some research projects have proven a positive effect of organically managed land on biodiversity and stability of surrounding biotopes. Maintenance of ecosystem functions and protection of elements of the environment, which OF can offer to society, are not yet provided at a sufficient level. No indicators have been put into practice which would adequately enable the evaluation and reward of the positive effect of the OF system on the environment. At the same time there are no tools available, within subsidy support, which would allow a complex approach to be taken into account and would respect both production and non-production functions of OF.

The benefit of organic farming to animal welfare

Under good management the rules of organic farming, especially those relating to stabling of livestock with access to outdoor areas or pasture, ensure the welfare of farm animals, i.e. the animals are provided with conditions which satisfy their natural physiological and ethological needs. In many aspects these standards go beyond the framework of legal regulations for animal protection.

přirozeným fyziologickým a etologickým požadavkům. Tyto standardy jdou v mnoha aspektech nad rámec požadavků právních předpisů na ochranu zvířat.

Velkým přínosem jsou např. principy pro ohleduplné porážky zvířat, které ve srovnání s konvenčním zemědělstvím představují značný přínos jak pro pohodu zvířat, tak i pro poučeného spotřebitele. V ekologickém zemědělství se dále neprovádějí některé chirurgické zákroky měnící vzhled zvířat, jako jsou například odrohování skotu, koz a ovcí, kupírování očí a prasat, kauterizace zobáků a zastřihávání křídel drůbeže, kastrace apod. Ve výjimečných případech dle konkrétní situace však může ministerstvo zemědělství udělit výjimku k takovému zákroku. Výjimky se udělují například z bezpečnostních nebo zdravotních důvodů a jsou časově omezené.

Zvířata v ekologických chovech jsou krmena ekologickým krmivem, což znamená, že je principiálně zamezeno konzumaci vybraných látek, které mohou mít v posledním důsledku negativní vliv na zdraví konečného spotřebitele. Zvířata jsou často chována v přirozených stádech a prostředích, která přispívají k jejich dobré pohodě a přirozenému vývoji. Zejména se zde uplatňuje pobyt na pastvinách nebo ve výbězích, volná ustájení ve stájích a zimovištích a volný, nepřetržitý přístup k objemnému krmivu a přežvýkavců a k čisté vodě u všech zvířat. Zvířatům také nejsou preventivně podávány léky, zejména antibiotika, a preferují se přirozené způsoby rozmnožování. Dosud neexistuje systematické sledování pohody zvířat, existuje však projekt vedený Svazem PRO-BIO „Ekologické zemědělství a zpracování biopotravin“ na období 2008–2010, kde je jedním z cílů projektu zpracování metodiky ekologického chovu z hlediska pohody zvířat. Metodika bude vycházet ze současných legislativních předpisů EU a ČR v dané oblasti a vytyčí konkrétní nároky, které budou kladeny na EZ a bioprodukcí. Cílem je dosažení stavu, který zpřísní udělování výjimek daných platnými legislativními předpisy.

3.2.5 Ekonomická udržitelnost ekologického zemědělství

V ČR se zatím ekonomika ekologických farem nesleduje v požadovaném rozsahu, avšak první základní údaje jsou již dostupné v rámci FADN CZ (Farm Accountancy Data Network) a díky pravidelnému šetření ÚZEI.

Ekonomická výkonnost farmy je ovlivňována zejména hektarovým výnosem, užitkovostí chovaných zvířat (také intenzitou chovu), realizační cenou a vyšší nákladů. Snížení výnosů se pohybuje až k 50 % u některých plodin (srovnatelný pokles ve starých zemích EU). U hospodářských zvířat je pokles produktivity ve srovnání s konvenčním zemědělstvím nižší (o 10–30 %) než u plodin, avšak stále je ve srovnání se starými zeměmi EU vysoký. Intenzita chovu v EZ je nižší než v konvenčním zemědělství. Ne všechny farmy dostávají cenovou prémii, některé farmy stále prodávají svoji produkci jako konvenční. Z prvních údajů FADN CZ je patrné, že v ČR je výše podnikových výnosů i nákladů (na 1 ha z. p.) výrazně nižší v EZ proti konvenčnímu zemědělství (o 55 %, resp. 60 %).

Při srovnávání hospodářského výsledku v EZ a konvenčním zemědělství, při současném zohlednění existujících státních podpor, lze konstatovat, že zisk u ekologicky hospodařících farem je v průměru shodný se ziskem farem konvenčních, a to v rozpětí +/- 20 % s tím, že převažují farmy s vyšším ziskem. Obecně lze tedy říci, že za současných podmínek si může farma konverzí zajistit budoucí ekonomický úspěch, rozdílnosti mezi farmami jsou ale značné. Toto potvrzuje i šetření ÚZEI, kdy pouze 9 % ekofarem uvedlo, že jejich hospodářský výsledek byl v předchozím roce záporný.

Na druhou stranu ekofarmy realizují nižší výnos, který není kompenzován snížením nákladů ani zvýšenou realizační cenou za bioprodukcí a zisk je potom nižší než v konvenčním zemědělství. Potřeba práce je v EZ o 10 až 20 % vyšší než u srovnatelných konvenčních farem. V ČR není zatím tento ukazatel pravidelně sledován, ačkoli jde o významný argument pro podporu EZ vzhledem k možnosti stabilizace pracovníků na venkově. Existuje vyšší procento farem (22 %) s určitou nezemědělskou činností v EZ proti konvenčním podnikům (např. zpracování bioprodukcce na farmách, agroturistika).

A great contribution is e.g. in the principle of considerate slaughter which, in comparison to conventional farming, is quite a benefit to both the welfare of animals and to the informed consumer. Furthermore, in OF no surgery is carried out to change the animal's appearance, e.g. dehorning livestock, cropping the tails of pigs and sheep, debeaking and wing-clipping poultry, castration etc. However, in exceptional cases – according to the specific situation – the Ministry of Agriculture can give a special permit for such interventions. These permits are granted for reasons of safety or health and are time-limited.

Animals under organic management are fed with organic feedstuffs, which eliminates the consumption of selected substances which could eventually have a negative effect on the health of the final consumer. Animals are often kept in natural herds and in an environment which is favourable to their welfare and natural development. In particular this means the animals are kept on pasture or in outdoor runs, with free-stabling and wintering sites, as well as free access to roughage for ruminants and to clean water for all animals. Animals are not preventively treated with medication, especially antibiotics; natural reproduction is preferred. There is no systematic monitoring of animal welfare but a PRO-BIO project was conducted: “Organic Farming and Processing of Organic Food” 2008–2010”. One of this project's aims was to draw up guidelines for organic animal husbandry in terms of animal welfare. The guidelines would comply with current EU and CZ legislation and set specific requirements to be applied to OF and organic production. The aim is to tighten the conditions for granting exceptions to current legal regulations.

3.2.5 Economic sustainability of organic farming

In the Czech Republic, the economic status of organic farms has not yet been monitored in a sufficient extent, but the first basic data has already been made available within FADN CZ (Farm Accountancy Data Network) and thanks to regular surveys by IAEI.

The economic efficiency of a farm is particularly influenced by yield per hectare, livestock efficiency (also intensity of animal husbandry), exercise price and the level of costs. Compared to conventional farming, the yield in some crops falls to as low as 50% (a comparable decrease is evident in old EU countries). Livestock productivity decreases less (10–30%) than that of crops, but is still high in comparison to old EU countries. Organic animal husbandry is less intensive than the conventional system. Not all farms are granted a price bonus, some continue to sell their produce as conventional. It is obvious from the first FADN CZ data that in the Czech Republic the level of revenue and costs (per ha of farmland) is significantly lower under OF when compared to conventional farming (by 55% and 60% respectively).

In comparing business results in organic and conventional farming, while also taking into account existing state support, we can state that the profit of organic farms is equal, on average, to that of conventional farms, within a +/- 20% range, and that farms with higher profit dominate. Thus we can say, in general, that under the existing conditions a farm can ensure future economic success. However, there are significant differences between farms. A survey by ÚZEI confirmed this as only 9% of organic farmers stated that their business results were negative in the previous year.

On the other hand organic farms do have lower yields, which is not offset by reduced costs or increased exercise price for organic production and therefore their profit is lower than in conventional farming. The labour requirement in OF is about 10–20% higher than in comparable conventional farming. In CZ this indicator is not yet regularly monitored, despite it being an important argument in favour of support for OF in terms of possible stability for rural workers. There is a higher percentage (22%) of organic farms engaged in non-agricultural activities (on-farm processing, agrotourism) compared to conventional enterprises.

Support within the CAP (Common Agricultural Policy) is an important factor in terms of increasing organic acreage. Organic farming receives

Důležitým faktorem růstu ploch EZ jsou podpory v rámci SZP. EZ je podporováno investičními a plošnými typy podpor. Ekologičtí zemědělci jsou částečně zvýhodněni při žádostech o investiční podpory. U plošných podpor dochází k jisté stimulaci změn ve struktuře, a to v závislosti na výši podpor jednotlivých kultur. Výše plateb je v agroenvironmentálním opatření srovnatelná a u některých plodin vyšší než u starých členských zemí EU. Bez těchto podpor by rozloha EZ byla výrazně nižší, zejména z důvodu nízkých cenových prémie u některých komodit, nerozvinutosti trhu s některými komoditami atd.

Prioritou by mělo být vytváření takových podmínek, které umožní zvyšování podílu domácích českých bioproduktů na celkovém objemu bioproduktů na trhu v ČR. Jednou z příležitostí, která se nabízí, je vybudování odbytových míst lokálního charakteru pro možnost umístění produkce EZ, neboť prosazení se pro zemědělce nebo drobné bioproducenty v nadnárodních řetězcích bývá vzhledem k obecným podmínkám v některých případech problematické.

Ekonomická udržitelnost EZ z dlouhodobého pohledu je kromě vyšších výkupních cen závislá na kompenzaci veřejných statků (formou dotací), které EZ poskytuje. Do roku 2013 jsou tyto kompenzace garantovány v rámci agroenvironmentálních opatření Programu rozvoje venkova.

Důležité je tyto přínosy vyhodnotit a připravit nové nastavení dotačních podmínek EZ po roce 2013. Nové nastavení dotačních podmínek musí umožňovat další rozvoj systému EZ, i když primárně již nepůjde o kvantitativní nárůst ploch v EZ, ale o zkvalitnění celého systému.

two types of support – investment subsidies and acreage subsidies. Organic farmers have a partial advantage in applying for investment support. In acreage support, there is certain stimulation for structural change, i.e. the amount of subsidy depends on individual crops. The level of payment under the agroenvironmental measure is comparable with, and for some crops even higher than, in older EU countries. Without these subsidies organic acreage would be significantly smaller, mainly due to low price bonuses for some commodities, undeveloped markets for some commodities etc.

The priority should be to create such conditions as to allow an increasing proportion of Czech organic produce in the total volume of organic produce on the Czech market. One option is to establish local sales points for organic products as it is difficult for smaller farmers or organic food processors to get into multi-national retail chains due to their general conditions.

In the long-term view, the economic sustainability of OF is dependent, besides higher redemption prices, on remuneration (in the form of subsidies) for public goods provided by OF. Such compensation is guaranteed within the RDP agroenvironmental measures until 2013.

It is fundamental to evaluate these benefits and prepare new settings for OF subsidy conditions after 2013. The new settings must enable further development of the OF system, although not primarily the quantitative increase in organic acreage but rather improvement in the quality of the whole system.

4 VIZE A HLAVNÍ CÍLE AKČNÍHO PLÁNU

4 VISION AND MAIN AIMS OF THE ACTION PLAN

4.1 Hlavní vize EZ do roku 2020

Ekologické zemědělství bude plně rozvinutým odvětvím zemědělství se všemi odpovídajícími charakteristikami, jakými jsou stabilní trh, služby a státní politika podporující poskytování veřejných statků, včetně aspektů týkajících se životního prostředí a pohody zvířat.

4.2 Hlavní cíle AP do roku 2015

Vybudování stabilního, dlouhodobě prosperujícího a konkurenceschopného trhu s bioprodukcí, vyráběnou efektivně a zároveň podle principů EZ, s ohledem na pohodu zvířat, životní prostředí a šetrné zpracovatelské metody.

Vytvoření takové infrastruktury, která bude umožňovat kontinuální a dlouhodobě udržitelný rozvoj a zároveň bude vytvářet podmínky k tomu, aby mohla být bioprodukce významnou položkou českého EZ (významné zvýšení produkce českých biopotravin).

Dosažení efektivního propojení prvovýroby a zpracovatelských aktivit zemědělského i nezemědělského charakteru v rámci celého EZ.

4.3 Dílčí cíle a aktivity navržené k jejich dosažení

- 1) Dosáhnout podílu ekologického zemědělství 15 % z celkové plochy zemědělské půdy v ČR, dosáhnout podílu minimálně 20 % orné půdy z celkové výměry půdy v EZ:
  - o pokračovat v podpoře zajišťování mimoprodukčních funkcí EZ (produkce veřejných statků)
  - o zajistit ekonomickou udržitelnost EZ
  - o klást důraz na připravenost farem na vstup do EZ
  - o podpořit růst trhu
- 2) Dosáhnout 3% podíl biopotravin na celkovém množství zpracovaných potravin, zvýšit podíl českých biopotravin na 60 % na trhu s biopotravinami:

4.1 Main Vision for OF by 2020

Organic farming will be a fully developed sector of agriculture with all appropriate characteristics such as a stable market, services and State policy – support for providing public goods including aspects relating to the environment and animal welfare.

4.2 Main Aims of the AP by 2015

To establish a stable, long-term-prosperous and competitive market for organic foods and other materials produced effectively and in harmony with OF principles, with regard to animal welfare, the environment and considerate processing methods.

To create infrastructure which enables continual and sustainable development and concurrently creates conditions for organic produce to be a significant aspect of Czech OF (a significant increase in the production of Czech organic foods).

To achieve an effective link between primary production and processing activities of both agricultural and non-agricultural character throughout OF.

4.3 Partial aims and activities proposed to achieve the main aims

- 1) Achieve a 15% organic share of total agricultural acreage in CZ, achieve a minimum 20% arable land share of total organically managed farmland:
  - o maintain support for non-production functions of OF (production of public goods),
  - o ensure economic sustainability of OF,
  - o emphasize (the need for) readiness of farms to convert to OF,
  - o support market growth.
- 2) Achieve a 3% organic food share of total amount of processed foods, increase the proportion of Czech organic food to 60 % on the organic market:

- správně směřovat osvětu mezi spotřebiteli, při porovnávání konvenčního a ekologického zemědělství v oblasti marketingu vycházet z podložených výsledků vědeckých studií a ze spolupráce s odborným útvarům MZe
  - podpořit spotřebitelskou poptávku
  - zvýšit transparentnost původu surovin při nákupu biopotravin
  - podpořit regionální odbyt a rozšiřování odbytových míst
  - podpořit efektivní spolupráci dodavatelského řetězce
  - podpořit růst vědomí o prospěchu EZ pro české životní prostředí a pohodu zvířat v českém zemědělství
  - posílit důvěru spotřebitele v EZ
  - zvýšit komunikaci subjektů z oblasti EZ s médii
- 3) Dosáhnout nárůstu spotřeby biopotravin ročně minimálně o 20 %:
- správně směřovat osvětu mezi spotřebiteli
  - podpořit zvyšování spotřebitelské poptávky
  - podpořit regionální odbyt a rozšiřování odbytových míst
  - podpořit efektivní spolupráci dodavatelského řetězce
  - vytvořit funkční vazby mezi prvovýrobou a zpracovateli
- 4) Zvýšit důvěru spotřebitele:
- Zaměřit propagaci a osvětu tak, aby informovala spotřebitele o základních principech EZ (kvalita potravin, životní prostředí, pohoda zvířat atd.)
  - zvyšovat důvěru v kontrolní systém např. zvýšením transparentnosti výsledků kontrol (zveřejňování statistik)
- 5) Zvýšit podíl příjmů z produkce/zpracování vůči podporám a posílení podnikatelského myšlení a konkurenceschopnosti:
- zajistit odpovídající služby EZ (např. dostupnost informací o trhu a ekonomických informací, poradenství)
  - podpořit: poptávku, odbyt (rozšiřování odbytových míst), spolupráci v dodavatelském řetězci
  - podpořit konkurenceschopnost zemědělců v EZ
  - podpořit konkurenceschopnost zpracovatelských subjektů v EZ
  - postupné snižování závislosti ekologického zemědělství na dotacích, mj. ve světle možného snižování objemu finančních prostředků do zemědělské produkce v návaznosti na reformu SZP po roce 2013
- 6) Zvýšit reálný přínos EZ pro životní prostředí a pro pohodu zvířat a zdravotní stav obyvatelstva:
- pokračovat v podpoře zajišťování mimoprodukčních funkcí EZ (produkce veřejných statků)
  - informovat veřejnost o mimoprodukčních funkcích EZ
  - zajistit poradenství pro poskytování mimoprodukčních funkcí v EZ
  - podporovat takové postupy zpracování produkce EZ, které vedou k minimalizaci i povolených aditivních látek při výrobě biopotravin
- focus education on consumers; in comparing conventional and organic farming in the area of marketing keep to the basis of verified results of scientific work and cooperation with MoA experts,
  - support consumer demand,
  - increase the transparency of origin in purchasing organic foods,
  - support regional sale and establishment of new types of sales points,
  - support effective cooperation within the supply chain,
  - enhance awareness of the benefits of OF for the Czech environment and welfare of animals in Czech agriculture,
  - enhance consumer confidence in OF,
  - enhance communication between the OF sector and the media,
- 3) Achieve an increase in the consumption of organic foods of at least 20% per year:
- direct education appropriately towards consumers,
  - support the increase in consumer demand,
  - support regional sale and establishment of new sales points,
  - support effective cooperation within the supply chain,
  - create functional links between primary production and processors.
- 4) Enhance consumer confidence:
- focus promotion and education in such a way that it informs consumers about the basic principles of OF (food quality, environment, animal welfare etc.),
  - increase confidence in the inspection system – e.g. by better transparency of inspection results (public access to statistical data)
- 5) Increase income from production/processing compared to subsidies and enhance business thinking and competitiveness:
- ensure relevant OF services (e.g. ensure the availability of information about the market and economic information, consultancy),
  - support: demand, sales (establishment of new sales points), cooperation within the supply chain,
  - support competitiveness of organic farmers,
  - support competitiveness of organic food processors
  - gradually reduce OF dependence on subsidies, among other reasons, in respect of the possible reduction in the volume of financial means channelled into agricultural production as a result of the CAP Reform after 2013.
- 6) Increase the actual benefit of OF for the environment, animal welfare and human health
- continue to support the non-production functions of OF (production of public goods),
  - inform the public about non-production functions of OF,
  - ensure advisory services for the provision of non-production functions of OF,
  - support such methods of processing organic foods that minimize even the approved additives in organic food production

4.4 Výhled rozvoje EZ a hlavní nástroje politiky po roce 2013

4.4 Perspective for OF development and the main tools for post-2013 policy

Tabulka 8: Výhled rozvoje struktury zemědělské půdy v režimu ekologického zemědělství na roky 2010–2015

	2008	2009	2010	2011	2013	2015
Počet výrobců biopotravin	410	497	660	730	810	920
Počet ekofarem	1 802	2 689	3 800	4 200	5 200	5 800
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	338 722	398 407	464 000	511 000	571 000	650 000
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	7,97	9,38	10,9	12	13,4	15,3
Výměra orné půdy (ha)	34 990	44 906	58 000	68 000	80 000	94 500
Výměra trvalých travních porostů (ha)	278 913	329 232	381 690	418 888	467 286	532 784
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	2 777	3 678	5 200	5 800	6 200	6 500
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	408	645	1 100	1 300	1 500	1 700
Výměra trvalých kultur (chmelnice) (ha)	0	8	10	12	14	16
Ostatní plochy (ha)	21 634	19 890	18 000	17 000	16 000	15 000

Pozn.: Jako výchozí podklad k odhadu vývoje byly použity statistické údaje EZ za roky 2009 a 2010. Roky 2011 až 2015 jsou odhadovány jednak na základě lineárního předpokladu vývoje, a také v intencích nového akčního plánu EZ.

Table 8: Perspective for development of structure of agricultural land under organic management between 2010 and 2015

	2008	2009	2010	2011	2013	2015
Number of organic food producers	410	497	660	730	810	920
Number of organic farms	1,802	2,689	3,800	4,200	5,200	5,800
Organic arable acreage	338,722	398,407	464,000	511,000	571,000	650,000
OF share of total farmland acreage (%)	7.97	9.38	10.9	12	13.4	15.3
Arable land (ha)	34,990	44,906	58,000	68,000	80,000	94,500
Permanent grassland acreage (ha)	278,913	329,232	381,690	418,888	467,286	532,784
Permanent culture acreage (orchards) (ha)	2,777	3,678	5,200	5,800	6,200	6,500
Permanent culture acreage (vineyards) (ha)	408	645	1,100	1,300	1,500	1,700
Permanent culture acreage (hop-fields) (ha)	0	8	10	12	14	16
Other areas (ha)	21,634	19,890	18,000	17,000	16,000	15,000

Note: OF statistical data from 2009 and 2010 has been used as the basis for estimation of development. Years 2011–2015 are estimated on the basis of presumed linear development and also in terms of the new OF Action Plan.

Je zřejmé, že hlavní stimuly dalšího rozvoje EZ v ČR je nutné realizovat prostřednictvím dotační politiky, protože legislativní pravidla EZ jsou jasně daná na evropské úrovni. Příkladem může být přítomnost konvenčních zvířat na ekologických pastvinách. Evropskou legislativou je tento stav umožněn, nicméně nastavením dotací pouze na ekologická zvířata při výpočtu zatížení TTP je možné tento jev eliminovat.

Významný je potenciál dotační politiky ve smyslu stimulace bioprodukce. Dotační titul pro ekologické zemědělství je součástí agroenvironmentálních opatření, to znamená, že je primárně zaměřen na podporu mimoprodukčních funkcí. Nicméně je zřejmé, že produkční funkce EZ je minimálně stejně důležitá jako mimoprodukční. Na podporu rozvoje bioprodukce existují a budou dále využívány následující stimuly:

- hlavním stimulem je především zvyšování informovanosti spotřebitelů o přednostech ekologického zemědělství a biopotravin, čímž se následně zvyšuje poptávka těchto informovaných spotřebitelů po biopotravinách
- stabilní poptávka po biopotravinách ze strany spotřebitelů je nezbytná pro rozvoj bioprodukce
- již několik let se postupně zvyšuje výměra orné půdy v EZ a roste počet českých výrobců biopotravin, tím se zvyšuje také poptávka po biosurovinách z ekofarem
- podle zákona o EZ musí každý ekozemědělec získat certifikát na určený bioprodukt (musí mít certifikovanou bioprodukci)

Neexistuje nějaký zcela nový stimul podpory bioprodukce, který by dosud nebyl vůbec využíván. V dalším období bude nezbytné rozvíjet současné stimuly, zejména udržování důvěry spotřebitelů v biopotraviny, podmínku každoroční certifikované bioprodukce apod.

It is obvious that the main stimuli for further Czech OF development must be implemented through subsidy policy because legislative rules for OF are clearly set at a European level, for example the presence of conventional cattle on organic pasture. European legislation allows such a situation, but by setting subsidies only for organic animals when calculating permanent grassland burden this can be eliminated.

The potential of subsidy policy is significant in terms of stimulation of organic production. The subsidy title for organic farming is part of agro-environmental measures; this means it primarily focuses on supporting non-production functions. It is nevertheless obvious that the production function of OF is at least equally important. Organic production development has been and will be supported by the following stimuli:

- the main stimulus is increased consumer awareness of the advantages of OF and organic foods which consequently increases the demand for organic foods from well-informed consumers
- stable demand for organic foods from consumers is necessary for the development of organic production,
- organic arable acreage has been gradually growing for several years as well as the number of Czech organic food producers which increases the demand for organic raw materials from organic farms,
- According to OF law every organic farmer must have a certificate for a given organic product (their organic production must be certified),

There is no completely new stimulus to support organic production which has not been used at all yet. In the further period it will be necessary to develop the existing stimuli, especially maintain consumer confidence in organic foods, the conditions for annual renewal of certification for organic production etc.

4.5 Přehled finanční náročnosti rozvoje EZ

Dotace na plochu – financování se bude odvíjet od finančních možností MZe v dalším období. Do doby, kdy akční plán vešel v platnost, neproběhly oficiální diskuse o podporách pro ekologické zemědělství po roce 2013. Výchozím bodem pro diskusi bude aktuální finanční náročnost plateb, a to cca 1 miliarda Kč ročně. Z hlediska náročnosti dotací pro státní rozpočet je důležité, že 80 % dotací je financováno z evropského fondu EAFRD, pouze 20 % ze státního rozpočtu.

Bodové zvýhodnění ekozemědělců a výrobců biopotravin – na rozdíl od dotace na plochu se nejedná o nárokovou dotaci, ale o projektové opatření. Zde není žádný zvláštní rozpočet pouze pro ekologické zemědělce, nicméně v tabulkách číslo 6 a 7 je uveden objem dosavadních finančních prostředků pro financování těchto projektových opatření, ze kterých je možné vycházet.

Propagační a informační aktivity – v roce 2010 končí první státní kampaň na propagaci biopotravin, žádná další kampaň zatím není schválena, nicméně je již v přípravě. Pokud by byl projekt schválen ze strany EK, finanční náročnost na realizaci by byla cca 20 mil. Kč na tříleté období realizace projektu, kdy z 50 % by projekt spolufinancovala EU.

Statistické zjišťování – každý členský stát má povinnost podle evropské legislativy EZ hlásit každoročně EUROSTATU údaje podle článku 93 nařízení komise 889/2008 – počty osob podnikajících v EZ, produkci jednotlivých plodin, počty zvířat, údaje o výrobcích biopotravin apod. V současné době je sběr těchto dat zajištěn prostřednictvím tematického úkolu ÚZEI a je nezbytné tento sběr dat zachovat i nadále. Finanční náročnost tohoto tematického úkolu je cca 3 mil. Kč ročně.

Hlavní obecné nástroje státní politiky po roce 2013:

Podpora směřování agroenvironmentálních opatření, tak aby v odpovídající výši uhradila veřejné statky poskytované EZ.

Podpora investic (zemědělství, zpracování), tak aby řešila slabiny EZ (např. vyšší investiční náročnost specifické techniky).

Zpracování nového nastavení dotačních podmínek pro ekologické zemědělství a produkci biopotravin.

Podpora poradenství EZ, v současné době je nedostatečná především podpora znalostního systému EZ, nízký je také počet specializovaných poradců.

Podpora vzniku nových odbytových míst, např. využíváním surovin z EZ ve veřejném stravování.

Podpora výzkumných projektů vedoucích k tvorbě doporučené metodiky pěstování plodin na ekologicky obhospodařované půdě a metodiky pro chov zvířat v EZ.

Podpora projektů aplikovaného výzkumu zaměřených na sledování a potvrzení pravosti biopotravin a srovnávací studie kvality ekologických a konvenčních surovin a potravin.

Podpora tvorby odbytových družstev ekologických zemědělců a další rozvoj farmářských trhů s možností přímého prodeje produktů spotřebiteli zemědělcem.

Podpora zavádění nových šetrnějších technologických postupů zpracování biosurovin (pro faremní i nefaremní zpracovatele).

Podpora využití supervizí a úředních kontrol pro zvýšení účinnosti a transparentnosti kontroly a certifikace EZ.

Podpora propagace EZ a biopotravin na národní i regionální úrovni, včetně podpory propagace konkrétních produktů ekofarem a výrobců biopotravin.

4.5 Summary of financial demands in OF development

Area subsidy – support will depend on MoA financial potential in the next period. Before the Action Plan came into force, there was no official discussion on subsidizing organic farming after 2013. The basis for discussion will be the current financial demand for payments, i.e. approx. 1 billion CZK per year. In terms of subsidies burdening the State Budget the important fact is that 80% of subsidies are drawn from the EAFRD EU Fund and only 20% come from the Czech Budget.

Preferential points allowance for organic farmers and organic food producers – unlike the area subsidy this is not an automatically allocated type of subsidy but a project measure. There is no specific budget only for organic farmers but Tables 6 and 7 state the current financial means to support these project measures which can be taken as a starting point.

Promotional and information activities – in 2010 the first State promotion campaign for organic foods came to an end, no further campaign has been approved, but nevertheless, one is being prepared. If the project is approved by the EC, the financial demand for its implementation would be ca CZK 20 million for a three-year period, while 50% of the project implementation would be financed by the EU.

Statistical work – every EU Member is obliged, under European legislation, to make an annual report to EUROSTAT of data according to Article No.93 of Commission Regulation (EC) No. 889/2008 – number of people running businesses under OF, production of individual crops, number of livestock, data on organic food producers etc. At present, the gathering of such data is ensured via IAEI and it is necessary to maintain such data collection. The financial demand for this thematic task is approximately CZK 3,000,000 per year.

The main general tools of State policy beyond 2013:

Support for such directing agro-environmental measures as to provide adequate reward for the public goods provided by organic farming.

Support for investment (in agriculture, processing) so as to solve the weak points of OF (e.g. higher cost of specific machinery).

Set new conditions for subsidizing organic farming and organic food production

Support for OF consultancy; at present there is insufficient support especially for the system of knowledge in OF; there is also a lack of specialist advisers.

Support for establishing new points of sale, e.g. using organic products in public catering.

Support for research projects leading to creation of recommendations on methods of crop-growing on organically managed land and methods of organic animal husbandry.

Support for projects of applied research with a focus on monitoring and verification of organic food authenticity and comparative studies on the quality of organic and conventional products and foods.

Support for the establishment of sales cooperatives for organic farmers and further development of farmers' markets with the possibility of direct sale of organic products by farmer to consumer.

Support for the introduction of new, more considerate methods of processing organic produce (for both farm-based and off-farm processors).

Support for supervision and official inspection to increase the effectiveness and transparency of inspection and certification in OF.

Support for promotion of OF and organic foods at both national and regional levels, including support for promotion of individual products from organic farms and organic food producers.

5 HLAVNÍ AKTIVITY REALIZACE AKČNÍHO PLÁNU

5 MAIN ACTIVITIES WITHIN IMPLEMENTATION OF THE ACTION PLAN

5.1 Trh s biopotravinami a důvěra spotřebitele

Akce	Zodpovídá	Dokdy	Spolupráce	Priorita
1. Zvyšování spotřebitelské poptávky po biopotravinách formou osvěty				
<ul style="list-style-type: none"> Informační podpora aktérů trhu při jejich komunikačních aktivitách s médií a zákazníky 	PK	Průběžně 2010–2015	PRO-BIO, ČTPEZ,	střední
2. Podpora regionálního odbytu biopotravin				
<ul style="list-style-type: none"> Poskytovat poradenství a vzdělávání aktérům trhu v oblasti prodeje a marketingu biopotravin v dosud nevyužívaných odbytových kanálech: gastronomie, hromadné stravování, přímý marketing, pohostinství a cestovní ruch, zpracování bioproduktů a výroby biopotravin, včetně řemeslného faremního zpracování 	PRO-BIO, Bioinstitut	2011–2015	PK	vyšoká
<ul style="list-style-type: none"> Podpora vzniku místních marketingových iniciativ zemědělců, výrobců, obchodníků a spotřebitelů s využíváním regionálních značek 	PRO-BIO BIO sekce PK	2011–2015	TPEZ	střední
3. Podpora efektivní spolupráce dodavatelského řetězce pro biopotravinu				
<ul style="list-style-type: none"> Průběžně mapovat a zveřejňovat informace a data o trhu, nabídce a poptávce na trhu, vývoji cen a spotřebitelských trendů 	MZe	2011–2015	ÚZEI	vyšoká
<ul style="list-style-type: none"> Vypracovat návrh opatření na snižování výrobních nákladů a zefektivňování spolupráce v rámci dodavatelského řetězce pro biopotravinu 	PRO-BIO, PK	2011	ÚZEI	střední
<ul style="list-style-type: none"> Podporovat sdružování zemědělců za účelem společného marketingu a prodeje 	PRO-BIO	2011–2015	PK a další nevládní organizace	střední
4. Budování a zlepšování důvěry v systém ekologického zemědělství				
<ul style="list-style-type: none"> Zavést národní značení biopotravin vyrobených z českých surovin 	MZe	2012–2013	PRO-BIO, PK	střední
<ul style="list-style-type: none"> Zvýšit transparentnost a důslednost systému kontrol 	MZe	2011–2015	Kontrolní organizace EZ, ÚKZÚZ	vyšoká

5.1 Organic food market and consumer confidence

Activity	Responsibility	Until	Cooperation	Priority
1. Increasing consumer demand for organic foods in the form of education				
<ul style="list-style-type: none"> Information support for traders in their communication with the media and customers 	PK*	continuously 2010–2015	PRO-BIO, CTPOA,	medium
2. Support for regional organic food sales				
<ul style="list-style-type: none"> Provide advisory and educational services for traders in the area of organic food sales and marketing in so sales channels not yet exploited: gastronomy, public catering, direct marketing, hotel trade, tourism, processing organic produce and organic food production including craft-style on-farm processing 	PRO-BIO, Bioinstitut	2011–2015	PK	high
<ul style="list-style-type: none"> Support for the establishment of local sales initiatives by farmers, producers, traders and consumers, using regional marking 	PRO-BIO PK - BIO section	2011–2015	TPOA	medium

*PK = Federation of the Food and Drink Industries of the Czech Republic

3. support for effective cooperation within the organic food supply chain				
<ul style="list-style-type: none"> Continuously monitor and publish information and data about market, availability and demand, price development and consumer trends. 	MoA	2011–2015	IAEI	high
<ul style="list-style-type: none"> Draw a proposal of measures for the reduction of production costs and improved effectiveness of cooperation within the organic food supply chain 	PRO-BIO, PK	2011	IAEI	medium
<ul style="list-style-type: none"> Support cooperation between farmers towards common marketing and sale 	PRO-BIO	2011–2015	PK and other NGOs	medium
4. Building and improving confidence in the organic farming system				
<ul style="list-style-type: none"> Introduce national labelling for organic foods made from Czech raw materials 	MoA	2012–2013	PRO-BIO, PK	medium
<ul style="list-style-type: none"> Improve transparency and consistency in the inspection system. 	MoA	2011–2015	OF inspection bodies, ÚKZÚZ	high

5.2 Poradenství, výzkum, šíření informací

Akce	Zodpovídá	Do kdy	Spolupráce	Priorita
1. Posílit výuku předmětu EZ na školách	MZe	2011-2015	ČTPEZ, Bioinstitut	vysoká
2. Posílit výzkum v EZ				
<ul style="list-style-type: none"> V rámci účelové podpory rezortního výzkumu akcentovat prioritu EZ, posílit výzkum kvality biopotravin a přenos výsledků výzkumu k veřejnosti 	MZe	2011	ČTPEZ, Bioinstitut	střední
<ul style="list-style-type: none"> Vytvořit koordinační pracoviště pro výzkum v EZ 	ČTPEZ	2012	Bioinstitut	vysoká
<ul style="list-style-type: none"> Podpořit vznik specializovaných výzkumných pracovišť typu „on farm research“ 	MZe	2013	ÚZEI, ČTPEZ, Bioinstitut	střední
<ul style="list-style-type: none"> Zpracovat informace z databází výzkumu o EZ 	ČTPEZ	2012		vysoká
<ul style="list-style-type: none"> Využívat prostřednictvím ÚKZÚZ možnost registrace odrůdy, či ochrany práv k odrůdám pro ekologické zemědělství 	ČTPEZ PRO-BIO	2011–2015	MZe, ÚKZÚZ	střední
3. Zajistit poradenství pro EZ				
<ul style="list-style-type: none"> Získat a vyškolit v oboru EZ stávající profesionální poradce působící v konvenčním zemědělství 	ČTPEZ	2011–2015	Bioinstitut, EPOS PRO-BIO	vysoká

5.2 Consultancy, research, spread of information

Activity	Responsibility	Until	Cooperation	Priority
1. Improve teaching of “Organic farming” in schools	MoA	2011–2015	CTPOA, Bioinstitut	high
2. Enhance organic farming research				
<ul style="list-style-type: none"> Within targeted support for departmental research to emphasize OF priorities, improve research into the quality of organic food and the transfer of research results to the public domain 	MoA	2011	CTPOA, Bioinstitut	medium
<ul style="list-style-type: none"> Establish a coordinating worksite for OF research 	CTPOA	2012	Bioinstitut	high
<ul style="list-style-type: none"> Support the establishment of specialized “on-farm research” worksites 	MoA	2013	IAEI, CTPOA, Bioinstitut	medium
<ul style="list-style-type: none"> Process information from databases of OF research 	CTPOA	2012		high
<ul style="list-style-type: none"> Utilize, via ÚKZÚZ, the possibility of registering varieties, or protecting rights to varieties in organic farming 	CTPOA PRO-BIO	2011–2015	MoA, ÚKZÚZ	medium
3. Ensure OF consultancy				
<ul style="list-style-type: none"> Acquire and train in OF existing professional advisers currently active in conventional farming 	CTPOA	2011–2015	Bioinstitut, EPOS PRO-BIO	high

5.3 Přínosy ekologického zemědělství pro životní prostředí (ŽP) a pohodu zvířat

A) Přínosy ekologického zemědělství pro životní prostředí

Akce	Zodpovídá	Dokdy	Spolupráce	Priorita
<ul style="list-style-type: none"> Připravit návrhy a realizovat výzkumné projekty vztahu ekologického zemědělství a životního prostředí (ochrana půdy, vod, biodiverzita, klimatická změna) 	ČTPEZ	2012–2015	Bioinstitut	střední
Pravidelně vyhodnocovat vliv EZ na životní prostředí				
<ul style="list-style-type: none"> a) Navrhnout systém indikátorů pro hodnocení vlivu EZ na jednotlivé složky životního prostředí a na krajinu. b) Navrhnout metodický přístup hodnocení kvality travních porostů z pohledu biodiverzity, a to i ve vztahu k dotační politice 	Bioinstitut	2012	ČTPEZ	vysoká
<ul style="list-style-type: none"> Shromáždit a zpracovat podklady týkající se možnosti využití EZ jako nástroje pro boj/prevenici proti dopadům klimatických změn. Na základě podložené argumentace začít prosazovat EZ jako prostředek k řešení „globálních výzev“ 	MZe a MŽP	2013	ČTPEZ	střední

B) Přínosy ekologického zemědělství pro pohodu zvířat

Akce	Zodpovídá	Dokdy	Spolupráce	Priorita
Dále zlepšovat pohodu zvířat v EZ: a) Vývoj opatření pro zlepšení současného stavu b) Vytvoření statistiky kontrol pohody zvířat v ekologických chovech c) Zajištění přístupu ke zjištěným informacím	MZe	2011	kontrolní organizace EZ, SVS ČTPEZ	střední
<ul style="list-style-type: none"> Zlepšení kontrolní činnosti v oblasti pohody zvířat a zlepšení součinnosti SVS a kontrolních organizací EZ – implementace metodiky hodnocení pohody zvířat v EZ (školení pro inspektory kontrolních organizací EZ, SVS a členy EPOS) 	MZe	2011	kontrolní organizace EZ Bioinstitut, EPOS,	vysoká

5.3 Benefit of organic farming to the environment and animal welfare

A) Benefit of organic farming to the environment

Activity	Responsibility	Until	Cooperation	Priority
<ul style="list-style-type: none"> Prepare proposals and implement research projects on the relationship between organic farming and the environment (soil and water protection, biodiversity, climatic change) 	CTPOA	2012–2015	Bioinstitut	medium
Regularly evaluate OF effect on the environment a) Propose a system of indicators for evaluation of OF effect on individual components of the environment and the landscape b) Propose methodical approach to evaluation of grassland quality in terms of biodiversity, also in relation to subsidy policy	Bioinstitut	2012	CTPOA	high
<ul style="list-style-type: none"> Gather and process data relating to the possibilities of using OF as a tool for fighting/preventing climatic change impact. Start promoting OF, on the basis of verified arguments, as a means of resolving “global challenges” 	MoA and MoE	2013	CTPOA	medium

B) Benefit of organic farming for animal welfare

Activity	Responsibility	Until	Cooperation	Priority
Further improve animal welfare in OF: a) develop measures to improve the current situation b) create statistics of animal welfare inspection in OF c) ensure access to the information gained	MoA	2011	OF inspection bodies, SVS* CTPOA	medium
<ul style="list-style-type: none"> Improvement in inspection in the area of animal welfare and improvement in cooperation between SVS and OF inspection bodies – implementation of methods for evaluating animal welfare in OF (training for OF inspectors, SVS staff and EPOS members). 	MoA	2011	OF inspection bodies, Bioinstitut, EPOS,	high

*SVS = State Veterinary Administration of the Czech Republic

5.4 Ekonomická udržitelnost ekologického zemědělství

Ekonomická udržitelnost – část I

Akce	Zodpovídá	Dokdy	Spolupráce	Priorita
Návrh systému umožňujícího poskytování ekonomických ukazatelů zemědělcům i státní správě				
<ul style="list-style-type: none"> sledování základních ukazatelů za sektor EZ 	MZe	2012	ÚZEI	vysoká
<ul style="list-style-type: none"> sledování ekonomických ukazatelů ekofarem 	MZe	2012	ÚZEI	vysoká
<ul style="list-style-type: none"> sledování ekonomických ukazatelů pro jednotlivé komodity 	MZe	2013	ÚZEI	střední
<ul style="list-style-type: none"> pravidelné sledování cen (spotřebitelských, komodit i výrobních) a podílů na trhu 	MZe	2011–2015	ÚZEI	vysoká
<ul style="list-style-type: none"> výzkum v oblasti zvýšení produktivity ekofarem 	MZe	2011–2015	ÚZEI	střední
<ul style="list-style-type: none"> poradenství v oblasti ekonomiky 	MZe	2011–2015	ÚZEI	střední

Ekonomická udržitelnost – část II

Akce	Zodpovídá	Dokdy	Spolupráce	Priorita
Zajištění konkurenceschopnosti českých ekologických zemědělců po roce 2013				
Zpracovat nové nastavení dotačních podmínek EZ po roce 2013, včetně analýzy dopadu a kalkulace ekonomické újmy	MZe	2012	ÚZEI, Bioinstitut	vysoká
Ochrana EZ před GMO	MZe	2011–2015	PRO-BIO, ČTPEZ	střední
Zajistit činnost technologické platformy pro EZ	MZe	2011–2015	ČTPEZ	střední
Vypracovat srovnávací studii podpor EZ v ČR, Rakousku a Německu.	ÚZEI	2011	PRO-BIO	vysoká
Zajistit podmínky pro růst spotřeby českých biopotravin				
Analyzovat možnosti změny významu české biozbrý v návaznosti na nové biologo EU	MZe	2011	PRO-BIO, ČTPEZ	střední
Podporovat spotřebu biopotravin ve veřejném stravování	MZe	2012–2015	PRO-BIO, ČTPEZ	střední

5.4 Economic sustainability of organic farming

Economic sustainability – part I.

Activity	Responsibility	Until	Cooperation	Priority
Proposal of a system providing economic indicators for farmers and state administration				
• Monitoring basic indicators in the OF sector	MoA	2012	IAEI	high
• Monitoring economic indicators of organic farms	MoA	2012	IAEI	high
• Monitoring economic indicators for individual commodities	MoA	2013	IAEI	medium
• Regular price-monitoring (consumer, commodities and products) and market shares	MoA	2011–2015	IAEI	high
• Research in the area of increasing productivity of organic farms	MoA	2011–2015	IAEI	medium
• Consultancy in the area of economics	MoA	2011–2015	IAEI	medium

Economic sustainability – part II

Activity	Responsibility	Until	Cooperation	Priority
Ensuring competitive strength of Czech organic farmers after 2013				
Work on new setting of OF subsidy conditions after 2013, including analysis of impact and calculation of economic detriment	MoA	2012	IAEI, Bioinstitut	high
Protection of OF from GMOs	MoA	2011–2015	PRO-BIO, CTPOA	medium
Ensure operation of Technology Platform for Organic Agriculture	MoA	2011–2015	CTPOA	medium
Draw up a comparative study on OF subsidies in the Czech Rep., Austria and Germany.	IAEI	2011	PRO-BIO	high
Ensure conditions for an increase in Czech organic food consumption				
Analyze the possibilities of changing the meaning of the Czech "BioZebra" label in consequence of the new EU logo	MoA	2011	PRO-BIO, CTPOA	medium
Support organic food consumption within public catering	MoA	2012–2015	PRO-BIO, CTPOA	medium

5.5 Propagace a osvěta ekologického zemědělství a produkce biopotravin

Akce	Zodpovídá	Dokdy	Spolupráce	Priorita
• Informační a vzdělávací kampaně pro veřejnost o přednostech EZ a biopotravin, propagace nového evropského biologa, zdůrazňování principu transparentnosti (dohledatelnosti) v EZ prostřednictvím kontrolního systému, porovnání EZ s konvenční a integrovanou produkcí. Při porovnávání konvenčního a ekologického zemědělství vycházet z podložených výsledků vědeckých studií a ze spolupráce s odborným útvarem MZe	MZe	2011–2015	SZIF, PRO-BIO PK	vysoká
• Informovanost veřejnosti o mimoprodukčních funkcích EZ (např. veřejných statcích), sledování a ocenění mimoprodukčních funkcí EZ (přínosy pro ŽP, diverzifikace činnosti), kvantifikovat přínosy EZ v podobě veřejných statků	MZe, MŽP	2011–2015	ÚZEI, PRO-BIO Bioinstitut	střední
• Podpora rozvoje odbytu biopotravin stabilizace trhu s biomlékem, zajištění informovanosti a poradenství	MZe	2011	PRO-BIO, EPOS	vysoká

5.5 Promotion and education on organic farming and organic food production

Activity	Responsibility	Until	Cooperation	Priority
<ul style="list-style-type: none"> Information and education campaigns for the public on the advantages of OF and organic foods, promotion of the new European organic logo, emphasizing the principle of transparency (traceability) in OF via the inspection system, comparing OF with conventional and integrated production. The use of verified scientific study results in comparing conventional and organic farming, as well as cooperation with MoA experts, 	MoA	2011–2015	SZIF, PRO-BIO PK	high
<ul style="list-style-type: none"> Informing the public on non-production functions of OF (e.g. on public goods), monitoring and evaluating non-production functions of OF (benefit to the environment, diversification of activities), quantify OF benefits in the form of public goods. 	MoA, MoE	2011–2015	IAEI, PRO-BIO Bioinstitut	medium
<ul style="list-style-type: none"> Supporting the development of organic food sales, stabilization of the organic milk market, ensuring adequate information and consultancy 	MoA	2011	PRO-BIO, EPOS	high

6 ZPŮSOB IMPLEMENTACE A HODNOCENÍ AKČNÍHO PLÁNU

6 IMPLEMENTATION AND EVALUATION OF THE ACTION PLAN

Institucí odpovědnou za realizaci akčního plánu je MZe ČR. Pro koordinaci a praktickou realizaci AP bude od roku 2011 ustanovena Komise pro ekologické zemědělství, jejíž činnost bude koordinována MZe a která bude složená ze zástupců dotčených resortů, nevládních organizací a ČTPEZ.

Komise pro ekologické zemědělství bude poradním orgánem MZe, který bude mít cca 10 členů a jehož hlavním cílem bude koordinace realizace akčního plánu. Prostřednictvím komise budou stanovovány dílčí aktivity nutné ke splnění stanovených cílů a konkrétních úkolů akčního plánu. Komise tak bude fungovat jako kontrolní orgán plnění cílů akčního plánu, bude každý rok posuzovat plnění akčního plánu podle jednotlivých priorit a konkrétních úkolů. Na základě průběžného hodnocení plnění cílů budou aktualizovány konkrétní aktivity pro další roky.

The Ministry of Agriculture of the Czech Republic is the institution responsible for the implementation of the Action Plan. From 2011 an Organic Farming Commission will be established for coordination and practical implementation of the AP. It will consist of representatives of the relevant departments, NGOs and CTPOA and its activities will be coordinated by the MoA.

The Organic Farming Commission will become an advisory body for the MoA consisting of about 10 members. Its main aim will be to coordinate the implementation of the Action Plan. The Commission will determine partial activities necessary for the fulfilment of the set aims and specific tasks of the Action Plan. Thus the Commission will work as a body controlling the fulfilment of the AP aims, every year it will assess the fulfilment of the AP according to individual priorities and specific tasks. On the basis of such continuous evaluation of fulfilled aims it will be possible to update specific activities for the following years.

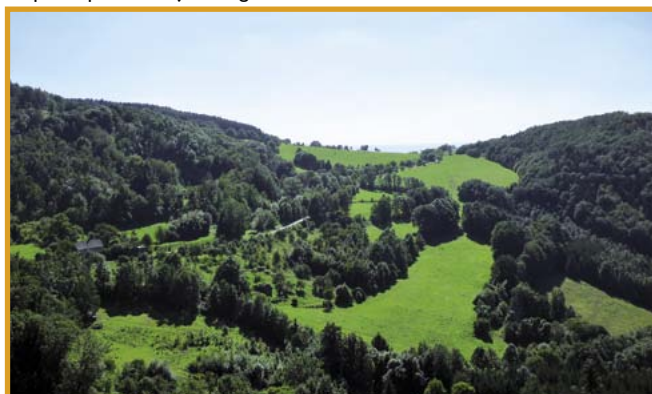
7 SOUHRN

7 SUMMARY

Akční plán navazuje na předchozí strategický dokument „Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství do roku 2010“, který byl přijat vládou ČR v březnu 2004. Tento původní akční plán vycházel především z Evropského akčního plánu pro rozvoj ekologického zemědělství, který se začal na úrovni EU připravovat v roce 2002 na základě dokumentu EK „Možnosti vzniku evropského akčního plánu rozvoje ekologického zemědělství“. Podobně jako ČR přijala své národní akční plány rozvoje EZ většina členských zemí EU.

Hlavním měřitelným cílem původního akčního plánu bylo dosažení podílu 10 % EZ na celkové výměře zemědělské půdy. Akční plán se tak zpracovává v době, kdy desetina zemědělské půdy v České republice je již obhospodařována ekologickým

The Action Plan follows on from the previous strategic document “Action Plan of the Czech Republic for the Development of Organic Farming until 2010” adopted by the Czech Government in March 2004. The previous Action Plan was mainly derived from the European

Action Plan for the Development of Organic Farming, which was prepared at European level in 2002 on the basis of an EC document entitled “Analysis of the possibility of a European Action Plan for organic food and farming”. As in the Czech Republic, a majority of EU members also adopted national Action Plans for the Development of Organic Farming.

The main measurable aim of the original AP was to achieve a 10% OF share of total farmland acreage. Therefore the Action Plan is being

způsobem. Proto jsou do nového akčního plánu doplněny další kvalitativní ukazatele, jako je rozvoj trhu s biopotravinami, včetně podílu českých biopotravin na trhu. Hlavním cílem tak již není pouze nárůst ploch v EZ na 15 % do konce roku 2015, ale zkvalitnění celého systému, včetně zkvalitnění kontrolního systému EZ.

Tomu odpovídá zaměření hlavních priorit akčního plánu, které jsou orientovány především na trh s biopotravinami, zvýšení informovanosti spotřebitelů o EZ a biopotravinách, poradenství, výzkum a vzdělávání nebo na vztah ekologického zemědělství k životnímu prostředí a pohodě zvířat.

Seznam tabulek uvedených v textu:

Tabulka 1: Porovnání základních statistických údajů ekologického zemědělství

Tabulka 2: Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

Tabulka 3: Porovnání základních statistických ukazatelů EZ s okolními státy

Tabulka 4: Výše dotace na ekologické zemědělství v letech 2004–2010

Tabulka 5: Vyplacené finanční prostředky v rámci dotace na plochu zařazenou do ekologického zemědělství v letech 1998–2009

Tabulka 6: Počet schválených žádostí a požadovaná výše dotace u investičních opatření PRV pro ekozemědělce v letech 2008 a 2009

Tabulka 7: Přehled zájmu výrobců biopotravin o podporu v dosud vyhlášených kolech opatření PRV „Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům“

Tabulka 8: Výhled rozvoje struktury zemědělské půdy v režimu ekologického zemědělství na roky 2010–2015

implemented at a time when one tenth of Czech agricultural acreage is already managed organically. This is why the new Action Plan includes further quality indicators such as the development of the organic food market, including the share of Czech organic foods on the market. The main aim is no longer purely to increase organic acreage to 15% by the end of 2015, but to achieve improvement in the whole system, including improvement in the OF inspection system.

This has a bearing on the focus of the AP main priorities, which are oriented especially towards the organic food market, improvement in providing information on OF and organic food for consumers, consultancy, research and education, or the relationship between organic farming, the environment and animal welfare.

List of tables included in the text:

Table 1: Comparison of basic statistical data in organic farming

Table 2: Comparison of basic statistical indicators in organic farming

Table 3: Basic statistical indicators in organic farming compared to neighbouring countries in 2009

Table 4: Level of subsidies for organic farming 2004–2010

Table 5: Financial means paid within acreage subsidies for land registered as organic 1998–2009

Table 6: Number of approved applications and requested level of subsidy in RDP investment measures for organic farmers in 2008 and 2009

Table 7: Summary of interest in support expressed by organic food producers within calls for RDP funding applications to date for the title “Adding value to agricultural and food products”

Table 8: Perspective for development of structure of agricultural land under organic management between 2010 and 2015

8 SWOT ANALÝZA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR

8 SWOT ANALYSIS OF ORGANIC FARMING IN CZ

1 Silné stránky

- Mnozí **zástupci** organizací, které se problematikou EZ systematicky zabývají, jsou **angažovaní** a jsou natolik zodpovědní, že na nich lze stavět realizaci vytvořených strategií (s velkým potenciálem pro zlepšení).
- **Technické zázemí** těchto zástupců je vyhovující.
- Ekologické zemědělství má fungující **systém kontroly**, akreditovaný na národní i mezinárodní úrovni, který zahrnuje také mechanismy zpětné vazby (řešení sporných případů atd.).
- V ČR je **stabilní skupina výrobců biopotravin a zpracovatelů** (stále je zde potenciál pro rozšíření kapacit a počtu zpracovatelů).
- Existují pravidla **pro dodržování principů pohody zvířat**.
- Jsou zavedeny **podpory ekologického zemědělství** v Programu rozvoje venkova.
- Je ustanoven **právní rámec ekologického zemědělství** (evropská legislativa a zákon o ekologickém zemědělství a navazujících předpisů), jehož znění je nezbytně průběžně aktualizovat.
- Proběhlo několik kampaní na zvýšení informovanosti spotřebitelů o biopotravinách.

2 Slabé stránky

- Nedostatečný stupeň **koordinace a společného postupu** při prosazování většiny klíčových faktorů v rozvoji EZ v okruhu hlavních aktérů (nízká komunikace, nevládní aktéři nejsou v mnoha případech dostatečným partnerem pro MZe).

1 Strong points

- Many **representatives** of organizations systematically dealing with OF are **committed** and responsible enough to provide a firm base for implementation of created strategies (with great potential for improvement).
- **Technical background** of these representatives is appropriate.
- Organic farming has a functioning **system of inspection**, accredited at national and international level, which also includes feedback mechanisms (solving disputable cases etc.).
- There is a **stable group of organic food producers and processors** in the Czech Republic (still potential for greater capacity and number of processors).
- There are rules for **adhering to principles of animal welfare**.
- **Subsidies for organic farming** are set within the Rural Development Programme.
- **A legal framework of organic farming** is defined (European legislation and Act on organic farming), it is essential to continuously update the wording (and that of consequential regulations).
- **Several campaigns** have been held to improve consumer knowledge of organic foods.

2 Weak points

- Insufficient level of **coordination and common action** among the main participants when asserting most of the key factors in OF

- V **postojích** producentů, zpracovatelů, členů odbytových organizací, prodejců a ostatních aktérů je značný prostor pro zlepšování postojů a názorů odpovídajících principům ekologického zemědělství (spolehlivost, přesvědčení, příklad ostatním atd.), které usnadní tvorbu odbytových vazeb.
- **Výzkum, vzdělávání a poradenství** v EZ nejsou v ČR v současné době dostatečně rozvinuty, a proto je nedostatečná znalost situace, a především příčin některých jevů. Např. je nedostatečná znalost rozsahu/potenciálu trhu jednotlivých komodit, není dostatek odborných lektorů.
- **Zpracování a odbyt** čeká značný rozvoj, přitom je roztržštěná produkce, a tento fakt není vyvážen odbytovými organizacemi (nízký stupeň organizace trhu), nové zpracovatelské organizace často nejsou stabilní.
- **Vztah k životnímu prostředí** není dostatečně vyzdvížen v komunikaci se spotřebiteli a dostatečně posilován při školení zemědělců. Ekologické zemědělství má značné možnosti zvýšit svůj kladný vliv na životní prostředí.
- Je velký prostor pro zvyšování jakosti surovin v EZ, cílenější zveřejňování výsledků kontroly a pro zpřísnění postihů při úmyslném porušení pravidel.
- **Ekonomická životaschopnost a schopnost zemědělců podnikat** jsou pro EZ, jako rostoucí odvětví zemědělství, klíčové. Řada farem nedostatečně zvládá přípravu podnikatelských záměrů, farmáři nejsou schopni zajistit financování projektů, a účinně se tak ucházejí o podpory ze strukturálních fondů i ze státního rozpočtu.
- **Spolupráci s** mnohými důležitými **organizacemi a státní správou** na celostátní i regionální úrovni je nezbytné zlepšit (krajské úřady a místní správa, výzkumné ústavy, univerzity).

3 Příležitosti

- Aplikace zahraničních zkušeností
- Důvěra spotřebitele a rostoucí vnímání hodnot ekologických produktů spotřebiteli v ČR a EU zemích (vývoj spotřebního koše)
- Spolupráce s médií
- Regionální speciality (místní/regionální tradiční znalosti nebo inovace, tvorba nových produktů, krajové odrůdy rostlin a místní plemena hospodářských zvířat)
- Stabilita politiky (ČR i EU)
- Podpora veřejnosti
- Nové možnosti v získání finančních podpor EZ
- Využití konvenčních struktur, zejména již vybudovaného trhu a obchodní sítě
- Vstup do EU – otevření trhu, využití nových podpůrných programů

4 Hrozby

- Nedořešené vlastnické vztahy k půdě
- Nízká koupěschopnost obyvatelstva
- Nízká dostupnost úvěrů na běžném finančním trhu
- WTO (odstranění podpor, změny politiky atd.)
- Nízká stabilita ekonomického prostředí, nestabilita trhu
- Klamavé označení produktů EZ
- Zavádění GMO v Evropě i ve světě
- Negativní přírodní a klimatické jevy
- Stále nízké ekologické vědomí populace

development (poor communication; the non-government side is often an inadequate partner for the MoA)

- Among producers, processors, members of trade organisations and other people involved there is considerable room for improvement in **attitude and opinion** in terms of OF principles (reliability, commitment, example to others etc.) which would ease the creation of trade relations
- At present, **OF research, education and consultancy** are not sufficiently advanced in CZ; therefore there is insufficient knowledge of the situation and especially the reasons of certain phenomena. E.g. insufficient knowledge of the market potential of individual commodities, or the lack of specialist lecturers
- **Processing and sale** is expected to develop remarkably, while production is fragmented - this fact is not balanced by trading companies (a low level of market organization); new processing companies are not always stable.
- **Relationship to the environment** is not sufficiently emphasized in communication with consumers or enhanced in training for farmers. Organic farming has significant possibilities to increase its positive influence on the environment.
- There is great room for improvement in the quality of raw materials in OF, better-targeted publicity of inspection results and for stricter sanctions for intentional infringement of the rules.
- **Farmers' economic viability and business skills** are key factors for OF as a developing sector of agriculture. Numerous farmers cannot sufficiently cope with the preparation of business plans, they are unable to ensure financial support for their projects and thus successfully apply for support from the Structural Funds or the State Budget.
- It is necessary to improve **cooperation** with many important **organizations and state administration** at a nationwide and regional level (regional councils and local authorities, research institutions, universities).

3 Opportunities

- Application of experience from abroad.
- Consumer confidence and increasing consumer awareness of the value of organic products in CZ and EU countries (development of consumer basket).
- Cooperation with the media.
- Regional specialities (local/regional traditional knowledge or innovation, creation of new products, regional varieties of plants and breeds of livestock).
- Political stability (both CZ and EU).
- Support from the public.
- New possibilities in gaining financial support for OF.
- Utilization of conventional structures, especially the advanced market and trade network.
- EU entry – opening up the market, use of new support programmes.

4 Threats

- Unclear ownership of land.
- Low purchasing power of the population.
- Low accessibility of loans on the common financial market.
- WTO (removal of subsidies, changes in policy etc.)
- Low stability of the economic environment, unstable market
- Deceptive labelling of organic products
- Introduction of GMOs within EU and worldwide.
- Negative natural and climatic phenomena.
- Ecological consciousness of the population still at a low level.

Poznámky:

Notes:

ČTPEZ propojuje aktéry v oboru ekologického zemědělství a produkce biopotravin v ČR. Byla založena v roce 2009 v souladu s cíli evropské platformy TP Organics a uznána Ministerstvem zemědělství ČR.

CÍLE

- Rozvoj znalostního systému v oblasti EZ a biopotravin s důrazem na přenos poznatků a výsledků mezi praxí a výzkumem
- Podpora konkurenceschopnosti tohoto oboru se zaměřením na produkci, zpracování a prodej biopotravin
- Podpora výzkumu a vzdělávání

AKTIVITY

- Definice priorit ČR pro mezinárodní výzkumný program Core Organic II.
- Aktivní zapojení členů do mezinárodních konsorcií
- Publikace pravidelných informací z výzkumu pro zemědělskou praxi
- Pořádání seminářů a mezinárodních konferencí
- Podpora veřejné informovanosti, osvěty a výuky

DOKUMENTY

- Strategická výzkumná agenda (SVA)
- Implementační akční plán (IAP)

ČLENSTVÍ

IFOAM a IFOAM EU Group, TP Organics

Činnost ČTPEZ podporuje Ministerstvo zemědělství ČR.

CTPOA supports people and companies active in the field of organic farming and organic food production in the Czech Republic. CTPOA was founded in 2009 in harmony with the aims of the European TP Organics and is acknowledged by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic.

AIMS

- Development of knowledge system in the area of organic farming and food with emphasis on transfer of findings and results between practice and research
- Support for organic farming competitiveness, with a focus on production, processing and sale of organic foodstuffs
- Support for research and education

ACTIVITIES

- Definition of Czech priorities for the international research programme - Core Organic II.
- Active involvement of CTPOA members in international consortia
- Regular publication of research information for agricultural practitioners
- Organisation of seminars and international conferences
- Support for public awareness, knowledge and education

DOCUMENTS

- Strategic Research Agenda (SRA)
- Implementation Action Plan (IAP)

MEMBERSHIP

IFOAM and IFOAM EU Group, TP Organics

KONTAKT / CONTACT

Bioinstitut, o. p. s. – koordinátor ČTPEZ / CTPOA Coordinator

www.ctpez.cz

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz
email: info@mze.cz

ISBN: 978-80-7434-007-9